

Inventering av handelsinriktad arbetsmarknadsforskning

av Sven-Olov Daunfeldt
2007

Förord

Författaren Sven-Olov Daunfeldt, fil. doktor verksam vid Handels Utredningsinstitut (HUI), har under 2007 erhållit ett forskningsbidrag från Handels Utvecklingsråd, vilket möjliggjort en inventering och kartläggning av handelsinriktad arbetsmarknadsforskning. I den aktuella rapporten görs en genomgång av svensk och nordisk handelsinriktade arbetsmarknadsforskning, dess omfattning och vilka forskare och forskargrupper som är verksamma inom området. Rapporten ger läsaren en god överblick av den forskning som bedrivs inom området.

Stockholm december 2007

Andreas Hedlund
Handels Utvecklingsråd

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	4
1. INLEDNING.....	6
2. METOD	7
3. HUR MYCKET HANDELSFORSKNING INOM ARBETSMARKNADSOMRÅDE HAR PRODUCERATS?	8
4. HAR MÄNGDEN PUBLICERAD HANDELSFORSKNING INRIKTAD MOT ARBETSMARKNADEN FÖRÄNDRATS?.....	12
5. ÄR HANDELSINRIKTAD ARBETSMARKNADSFORSKNING VETENSKAPLIGT INTRESSANT?.....	15
6. ARBETSMARKNADSFORSKNING VID NORDISKA AKADEMISKA LÄROSÄTEN OCH INSTITUTIONER.....	19
6.1 SVERIGE.....	19
6.2 NORGE	27
6.3 FINLAND	30
6.4 DANMARK	32
6.5 ISLAND	34
7. SAMMANFATTNING AV DEN NORDISKA INVENTERINGEN.....	35
8. VILKEN NYTTA HAR HANDELNS UTVECKLINGSRÅD AV DENNA INVENTERING?	38
REFERENSER	41

SAMMANFATTNING

Syftet med denna inventering har dels varit att genomföra en övergripande kartläggning av den arbetsmarknadsforskning som har handelsinriktning och dels att identifiera vilka högskolor, universitet och forskningsinstitut i Norden som bedriver forskning inom området arbetsmarknad och arbetsliv.

Resultaten från denna inventering indikerar att:

- Ø Mängden arbetsmarknadsforskning som är inriktad mot detalj- och partihandeln är mycket marginell i sin omfattning och utgör endast (beroende på val av sökord) 0,23 procent respektive 0,28 procent av den totala arbetsmarknadsforskningen. Den forskning inom området arbetsmarknad och arbetsliv som är inriktad mot partihandeln utgör en ännu mindre del av den totala arbetsmarknadsforskningen.
- Ø Den arbetsmarknadsforskning som är inriktad mot handelssektorn är också betydligt mindre omfattande än den arbetsmarknadsforskning som har applicerats mot andra näringsgrenar av ekonomin, till exempel tillverkningsindustrin, byggnadsindustrin och jordbrukssektorn.
- Ø Den handelsinriktade arbetsmarknadsforskningen verkar inte vara på någon stark frammarsch med avseende på vetenskapliga publiceringar under senare tid. Det finns med andra ord inga indikationer på att många fler forskare inom arbetsmarknadsområdet på senare tid har valt att applicera sina frågeställningar på handelssektorn.
- Ø Resultaten från inventeringen visar att det fåtal handelsinriktade publiceringar som finns är spridda över många olika vetenskapsområden såsom nationalekonomi, företagsekonomi, sociologi, medicin med mera. Den begränsade mängden forskning inom handelsområdet innebär att det sannolikt finns en mängd områden som inte har studerats och att det därmed finns ett behov av mer forskning inom området.

- Ø Det framgår av inventeringen att det finns ett stort antal forskningsmiljöer i Sverige som bedrivit forskning med inriktning mot arbetsmarknaden. Flest publiceringar inom området arbetsmarknad och arbetsliv har Stockholms Universitet. Forskningen är enligt inventeringen också koncentrerad till de stora klassiska högskolorna och universiteten – såsom Stockholms Universitet, Handelshögskolan i Stockholm, Uppsala Universitet, Umeå Universitet, Göteborgs Universitet och Lunds Universitet. En lista över de forskare som, enligt den utförda inventeringen, har flest publiceringar inom arbetsmarknadsområdet har också sammanställts.

- Ø Det är framförallt universiteten och högskolorna i de större städerna i Norden som utmärker sig med relativt många publiceringar och citeringar. Ett undantag är Umeå Universitet i Västerbotten, Sverige. Av inventeringen framkommer också att Sverige utmärker sig i Norden med många publiceringar och citeringar inom arbetsmarknadsområdet. Norge är det land i Norden som har näst mest publiceringar och citeringar.

Sammantaget tyder resultaten från inventeringen på att det finns ett mycket oexploaterat forskningsområde inom arbetsmarknadsområdet – nämligen studier av handelssektorn. Detta är en aning märkligt med tanke på att handeln utgör en så pass stor och betydelsefull del av ekonomin. En förklaring till den begränsade mängden handelsinriktad forskning är bristen på forskningsfinansiering, vilket indikerar att det finns ett konkret behov av en forskningsfinansiär som lyfter handelsns frågor. Det finns därmed förutsättningar för att Handelsns Utvecklingsråd (HUR) ska kunna fungera som den katalysator som genererar forskning i syfte att stärka handelsnäringen i Sverige.

1. INLEDNING

In the souls of the people the grapes of wrath are filling and growing heavy, growing heavy for the vintage.

- John Steinbeck

I John Steinbecks roman *Vredens Druvor* får man följa familjen Joad under 1930-talets depression i USA. De drivs på flykt från sin gård i Oklahoma och beslutar sig för att söka lyckan i Kalifornien. Väl framme i Kalifornien märker de dock att delstaten är översvämmat av arbetslösa och att arbetsgivarna hänsynslöst utnyttjar utbudet av arbetskraft som finns till deras förfogande.

Romanen *Vredens Druvor*, antagligen ett av världslitteraturens starkaste verk om sociala orättvisor och den rena marknadsekonomins hänsynslösa kraft, illustrerar på ett rått sätt arbetsmarknadens betydelse för välfärden. De vetenskapliga arbeten som är inriktade mot arbetsmarknaden och arbetslivet studerar ofta frågor av mycket stor betydelse, till exempel samband mellan arbetslöshet och psykisk ohälsa, mellan utbildning och löneutveckling, om det förekommer diskriminering till följd av kön eller etnicitet och om en hög arbetslöshetsnivå har inneboende krafter som får den att permanentas på en hög nivå.

Arbetsmarknad och arbetsliv är ett område som studeras av ett antal olika vetenskapliga discipliner, till exempel nationalekonomi, företagsekonomi, statsvetenskap, sociologi, pedagogik med mera. Detta innebär att den forskning som bedrivs inom området är mycket heterogen och därmed också svår att överblicka.

Syftet med detta arbete är att genomföra en övergripande kartläggning av forskning med inriktning mot arbetsmarknad och arbetsliv. Kartläggningen fokuserar framförallt på att belysa den forskning inom området som har en handelsinriktning. Ytterligare ett syfte med kartläggningen är att identifiera vilka högskolor, universitet och forskningsinstitut i Norden som bedriver forskning inom området arbetsmarknad och arbetsliv. I kartläggningen presenteras den forskning som dessa aktörer bedriver samt vilka forskare som är mest aktiva inom området.

2. METOD

För att kartlägga och identifiera den forskning inom arbetsmarknad och arbetsliv som bedrivits med fokus på detalj- och partihandeln används databasen *ISI Web of Science*. Denna artikeldatabas innehåller artiklar från en mängd olika ämnesområden, vilket gör den lämplig att använda i denna inventering eftersom arbetsmarknad är ett mycket heterogent forskningsområde. *ISI Web of Science* innehåller information från cirka 8 700 av de mest välrenommerade vetenskapliga tidskrifterna i världen. Denna artikeldatabas används också för att identifiera vilka svenska och nordiska högskolor, universitet och forskningsinstitut som bedriver handelsrelaterad forskning inom ämnesområdet arbetsmarknad och arbetsliv.

Detta innebär att forskning inom ämnesområdet arbetsmarknad och arbetsliv, i denna inventering, definieras som den forskning som faktiskt publicerats i internationella vetenskapliga tidskrifter. Detta val görs för att internationella vetenskapliga publiceringar är det som i allmänhet räknas som vetenskaplig produktion. Vetenskapliga artiklar granskas i merparten av fallen av två externa oberoende bedömare, vilket innebär att inventeringen grundar sig på studier av hög vetenskaplig kvalitet. Publiceringar i internationella vetenskapliga artiklar innebär också att artiklarna får en global spridning.

Den ovanstående definitionen innebär att ny internationell forskning som ännu inte är publicerad i vetenskapliga tidskrifter till stor del exkluderas från inventeringen. Skälet till detta är att det finns en tidsförskjutning från att en ny artikel är färdigställd tills dess att den publiceras i en internationell vetenskaplig tidskrift. Fokuseringen på publicerade artiklar i vetenskapliga tidskrifter innebär också att arbeten av mer populärvetenskaplig karaktär helt exkluderas från inventeringen.

3. HUR MYCKET HANDELSFORSKNING INOM ARBETSMARKNADS- OMRÅDE HAR PRODUCERATS?

I *Tabell 1* nedan sammanfattas resultaten från den sökning i *ISI Web of Science* som genomfördes i syfte att kvantifiera den forskning inom arbetsmarknadsområdet som kan betecknas som handelsrelevant. Av *Tabell 1* framgår också, i jämförande syfte, den totala mängden arbetsmarknadsforskning under den studerade tidsperioden.

Tabell 1: Mängd handelsforskning inriktad mot handelssektorn 1986-2007

Inriktning	Sökord	
	Labor	Labour
Detaljhandel	131	61
Partihandel	43	14
Tillverkning	1221	699
Byggnad	844	412
Jordbruk	863	531
Arbetsmarknad tot.	58110	21716

Källa: *ISI Web of Science*

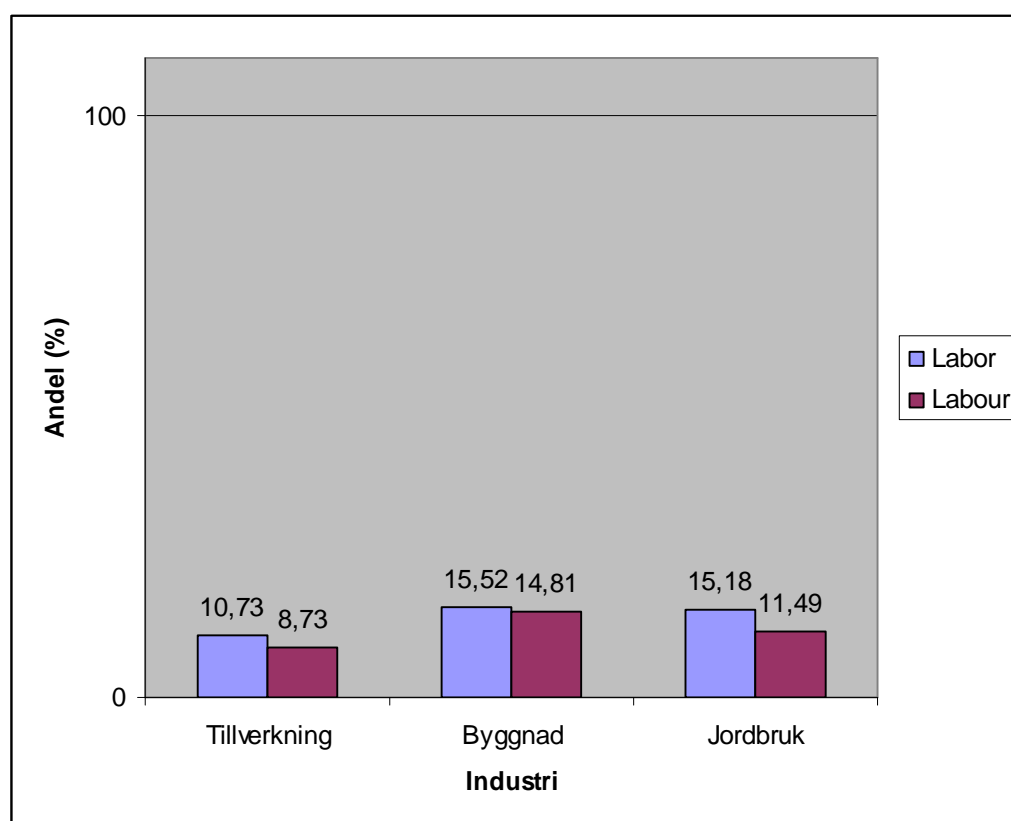
De sökord som användes för att identifiera den forskning inom arbetsmarknadsområdet som har varit inriktad mot detaljhandeln var "labor" och "retail" respektive "labour" och "retail". Motsvarande sökord för partihandeln var "labor" och "wholesale" respektive "labour" och "wholesale". Två olika sökningar genomfördes således för att urskilja de studier som använder amerikansk ("labor") respektive engelsk ("labour") stavning. I syfte att jämföra mängden handelsrelevant forskning inom arbetsmarknadsområdet med den totala mängden forskning inom detta område genomfördes även sökningar med endast sökorden "labor" respektive "labour".

I jämförande syfte är det också av intresse att studera den mängd arbetsmarknadsforskning som har applicerats mot andra sektorer i ekonomin. För att utreda detta genomfördes även sökningar i syfte att identifiera den mängd arbetsmarknadsforskning som bedrivs med fokus på tillverkningsindustrin, byggnadsindustrin och jordbruksindustrin. Sökord i detta fall var "labor" och "labour" kombinerat med alternativen "manufacturing", "construction" respektive "agricultural".

Av *Tabell 1* framgår det att den forskning inom arbetsmarknadsområdet som är inriktad mot detalj- och partihandeln är mycket marginell i sin omfattning. I jämförelse med den totala

arbetsmarknadsforskningen utgör de studier som är inriktade mot detaljhandeln endast (beroende på sökord) 0,23 procent respektive 0,28 procent. Den arbetsmarknadsforskning som är inriktad mot partihandeln utgör en ännu mindre del av den totala arbetsmarknadsforskningen, 0,07 procent respektive 0,06 procent. Vidare verkar mycket lite forskning inom arbetsmarknadsområdet applicerats mot handelssektorn i jämförelse med det antal studier som har inriktats mot att studera tillverkningsindustrin, byggnadsindustrin och jordbrukssektorn.

Figur 1: Andelen detaljhandelsforskning inom arbetsmarknadsekonomi i relation till motsvarande forskning inriktad mot tillverknings, byggnads – samt jordbruksindustrin

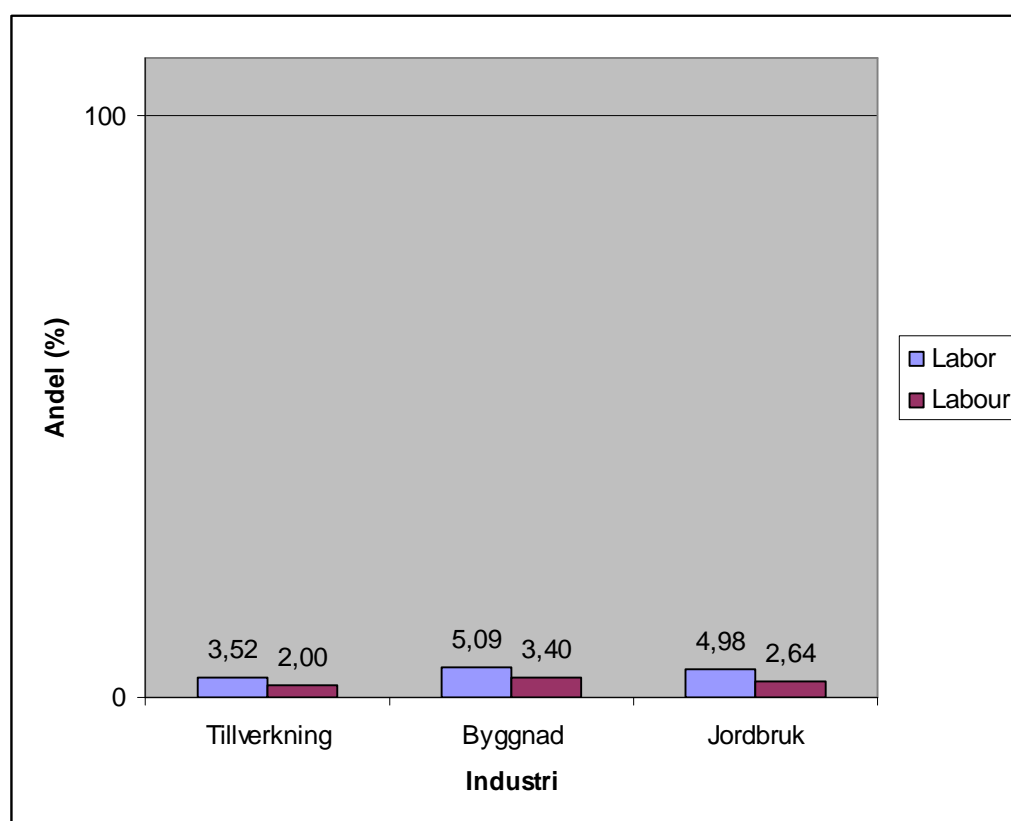

Källa: ISI Web of Science

I *Figur 1* presenteras andelen detaljhandelsforskning i relation till den arbetsmarknadsforskning som bedrivits mot tillverkningsindustrin, byggnadsindustrin samt jordbrukssektorn. Ett värde på 100 anger att mängden detaljhandelsforskning inom arbetsmarknadsområdet är densamma som mängden forskning inom det jämförande området.

Av *Figur 1* framgår det att andelen träffar för detaljhandelsforskning i jämförelse med tillverkningsindustrin är 10,73 procent och 8,73 procent beroende på val av sökord. I jämförelse med forskningen inriktad mot byggnadsindustrin och jordbrukssektorn är detaljhandels forskningsandel mellan 15,52 procent och 14,81 procent respektive 15,18 procent och 11,49 procent. Utifrån de presenterade resultaten i *Figur 1* kan det därmed konstateras att det i jämförelse med tillverkningsindustrin, byggnadsindustrin och jordbrukssektorn produceras avsevärt mindre forskning inriktad mot detaljhandeln.

Figur 2: Andelen partihandelsforskning inom arbetsmarknadsekonomi i relation till motsvarande forskning inriktad mot tillverknings, byggnads – samt jordbruksindustrin

Källa: *ISI Web of Science*

Motsvarande andelssiffror för partihandeln presenteras i *Figur 2*. I likhet med vad gäller resultaten för detaljhandeln är antalet publiceringar inom arbetsmarknadsforskningen som är applicerade mot partihandeln betydligt färre än de studier som är inriktade mot tillverknings- och byggnadsindustrin samt jordbrukssektorn. Resultaten som presenteras i *Figur 2* visar att andelen partihandelsforskning i relation till forskningen inriktad mot tillverkningsindustrin är 3,52 procent respektive 2 procent, medan motsvarande andel i jämförelse med forskningen

som inriktas mot byggnadsindustrin varierar mellan 5,09 procent och 3,4 procent. I jämförelse med den arbetsmarknadsforskning som är inriktad mot jordbrukssektorn utgör forskningen inriktad mot partihandeln 4,98 procent respektive 2,64 procent beroende på val av sökord. Resultaten som presenteras i *Figur 2* ovan indikerar därmed att den arbetsmarknadsforskning som är inriktad mot partihandeln är än mer marginell jämfört med den forskning som är applicerad mot detaljhandeln.

4. HAR MÄNGDEN PUBLICERAD HANDELSFORSKNING INRIKTAD MOT ARBETSMARKNADEN FÖRÄNDRATS?

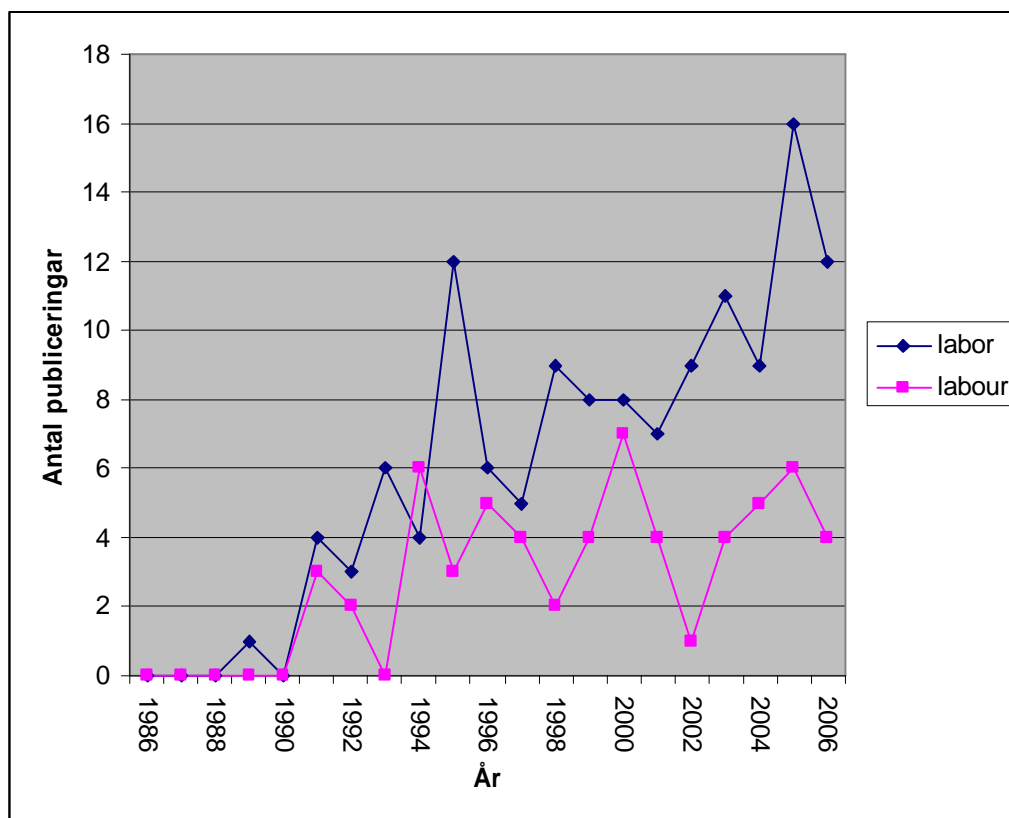
I det föregående avsnittet presenterades resultat som visar att mängden forskning inom arbetsmarknadsområdet som har applicerats mot handelssektorn är mycket begränsad. Detta kan tyda på att det finns ett forskningsutrymme inom detta område, men det kan också vara en indikation på att det är svårt att få handelsinriktad arbetsmarknadsforskning publicerad i välrenommerade vetenskapliga tidskrifter.

Utifrån ovanstående resonemang är det av intresse att studera hur mängden handelsinriktad arbetsmarknadsforskning har förändrats under senare tid. För att göra denna undersökning hanterbar studeras antalet artikelpubliceringar för varje specifikt år under perioden 1986-2006. En ökad mängd forskning kan tyda på att detta är ett forskningsområde som är på frammarsch och att allt fler forskare inom arbetsmarknadsområdet studerar handelsrelevanta frågor.

För att studera hur antalet handelsinriktade publiceringar inom arbetsmarknadsområdet har förändrats under perioden 1986-2006 användes artikeldatabasen *ISI Web of Science*. Denna databas lämpade sig för denna uppgift eftersom det är enkelt att sortera sökresultaten efter det årtal som studierna publicerades.

Antalet publiceringar i internationella vetenskapliga tidskrifter under perioden 1986-2006 som är inriktade mot detaljhandeln presenteras i *Figur 3* nedan. Av *Figur 3* framgår det att antalet detaljhandelsinriktade publiceringar inom arbetsmarknadsområdet har ökat under den studerade tidsperioden. När den amerikanska stavningen, det vill säga 'labor', används som sökord kan en nästan konstant ökande trend urskiljas under den studerade perioden. Notera dock att antalet publiceringar per år är mycket begränsat. När den brittiska stavningen ('labour') istället används som sökord kan vi observera att ökningen avstannat och att antalet publiceringar är relativt konstant sedan 1994.

Figur 3: Antalet arbetsmarknadspubliceringar applicerade på detaljhandeln 1986-2006.

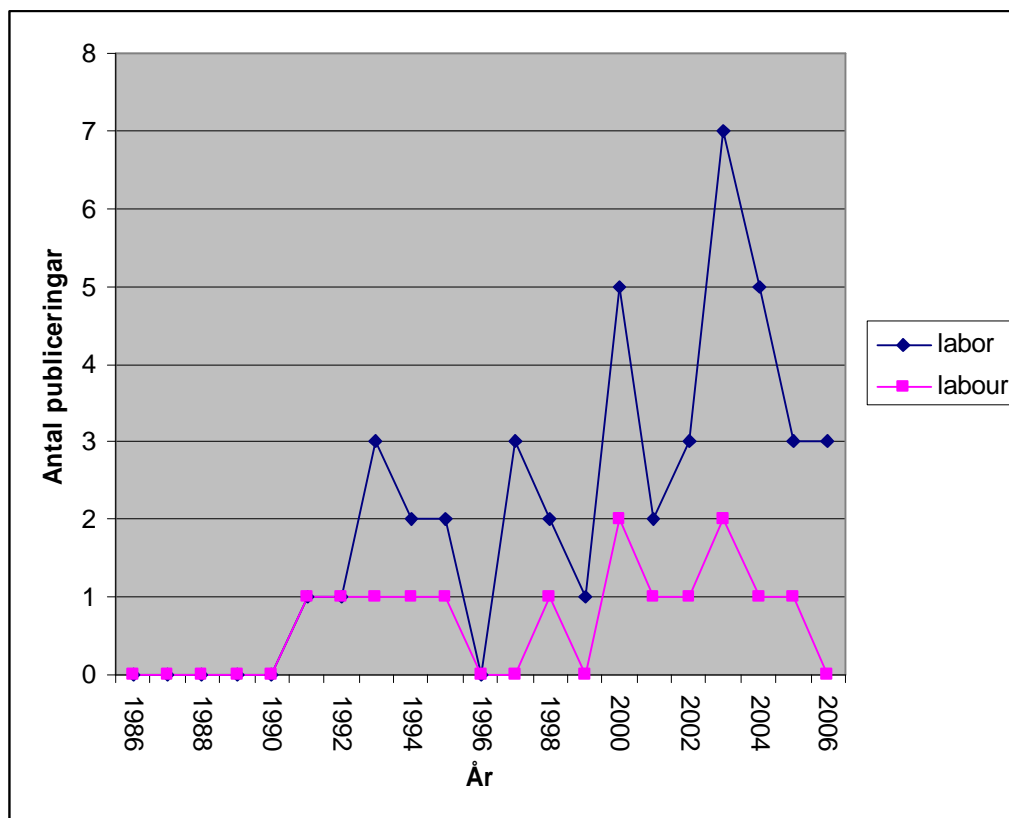

Källa: ISI Web of Science

Antalet publiceringar i internationella vetenskapliga tidskrifter under perioden 1986-2006 inom arbetsmarknadsområdet som är inriktade mot partihandeln presenteras i *Figur 4*. Av *Figur 4* framgår det att det har skett en marginell ökning av antalet partihandelsinriktade publiceringar inom arbetsmarknadsområdet under den studerade tidsperioden. När den amerikanska stavningen 'labor' användes var antalet partihandelsinriktade publiceringar 2006 identisk med antalet publiceringar 1993. När den brittiska stavningen användes som sökord fanns det överhuvudtaget inga partihandelsinriktade publiceringar att finna i artikeldatabasen Web of Science under år 2006.

De resultat som presenteras i *Figur 3* och *Figur 4* visar att den arbetsmarknadsforskning som är handelsinriktad inte är på någon stark frammarsch med avseende på vetenskapliga publiceringar. Det finns med andra ord inga indikationer på att många fler forskare inom arbetsmarknadsområdet väljer att applicera sina frågeställningar på handelssektorn. Det kan också konstateras att den ökning som till viss del skett är marginell i jämförelse med den ökning av handelsinriktade studier som vi kan observera inom ämnesområdet nationalekonomi (se Daunfeldt, 2007).

Figur 4: Antalet arbetsmarknadspubliceringar applicerade på partihandeln 1986-2006.

Källa: ISI Web of Science

Det finns två tänkbara förklaringar till att den handelsinriktade arbetsmarknadsforskningen inte tagit riktig fart. Den ena möjliga förklaringen är att det är svårt att få artiklar med handelsinriktning publicerade, vilket i längden leder till att forskare inte väljer att studera denna typ av frågeställningar. En annan förklaring är dock att forskare ännu inte har upptäckt ämnesområdet, vilket i så fall innebär att detta är ett outforskat forskningsfält med goda möjligheter till framtida publiceringar för den forskare som väljer att specialisera sig inom området.

5. ÄR HANDELSINRIKTAD ARBETSMARKNADSFORSKNING VETENSKAPLIGT INTRESSANT?

Det har hittills framkommit av inventeringen att det produceras mycket lite handelsinriktad arbetsmarknadsforskning och att denna forskningsinriktning inte är på någon stark frammarsch med avseende på vetenskapliga publiceringar. En viktig fråga är om handelsinriktad forskning med inriktning mot arbetsmarknaden överhuvudtaget är vetenskapligt intressant? Kan den begränsade mängden arbetsmarknadsforskning med inriktning mot handelssektorn tyda på att det är svårt att publicera sig vetenskapligt inom detta område? Kan man genom att välja att studera handelsrelevanta frågor publicera sig i meriterande vetenskapliga tidskrifter inom arbetsmarknadsområdet?

För att få en indikation på om handelsinriktad arbetsmarknadsforskning är vetenskapligt intressant gjordes en inventering av den forskning som faktiskt publiceras i de mer meriterande vetenskapliga tidskrifterna under perioden 2000-2007. Den artikeldatabas som användes för denna inventering var som tidigare *ISI Web of Science*.

Resultaten från denna inventering visar att det fåtal handelsinriktade publiceringar som finns är spridda över många olika vetenskapsområden såsom nationalekonomi, företagsekonomi, sociologi, logistik, medicin med mera. Det faktum att den publicerade forskningen är väldigt heterogen är inte förvånande eftersom forskning om arbetsmarknad och arbetsliv faktiskt täcker in en mängd olika vetenskapsområden. Den begränsade mängden forskning inom handelsområdet innebär att det sannolikt finns en mängd områden som inte har studerats och att det därmed finns ett behov av mer forskning inom området.

Nedan följer en redogörelse över ett urval av de handelsinriktade studier som publicerats i välrenommerade vetenskapliga tidskrifter under perioden 2000-2007. Detta ger också en bild av vilken handelsinriktad arbetsmarknadsforskning som har bedrivits under senare tid.

I en av de mest meriterande internationella vetenskapliga nationalekonomiska tidskrifterna, nämligen *Review of Economics and Statistics*, har Foster m fl (2006) publicerat en studie där bestämningsfaktorer bakom arbetsproduktivitetsutvecklingen inom detaljhandeln i USA analyseras. Resultaten indikerar att tillväxten i arbetskraftsproduktiviteten i huvudsak kan förklaras av handelns strukturomvandling, där mer produktiva enheter ersätter enheter med

lägre produktivitetstillväxt. I en annan artikel i samma tidskrift analyserar Basker (2005) vilka effekter Wal-Mart's snabba expansion i USA har haft på den regionala sysselsättningen. Resultaten indikerar att en ny Wal-Mart-etablering i genomsnitt leder till att 100 nya jobb skapas i regionen. Introduktionen av Wal-Mart innebär också att andra butiker på sikt inte klarar konkurrensen och tvingas lägga ned verksamheten, vilket leder till att antalet jobb inom detaljhandeln minskar. Denna minskning är dock mindre än den initiala ökningen av arbeten i regionen. Den estimerade nettoeffekten är att 50 nya jobb skapas när det sker nyetableringar av Wal-Mart. Inom partihandeln minskar dock antalet anställda med 20 stycken, medan det inte verkar finnas några överspillingseffekter (i termer av antalet sysselsatta) på andra detaljhandelsbranscher av Wal-Mart's expansion.

Teknikutveckling och produktinnovation är relaterade till produktivitetstillväxten inom handeln. I en studie av Jones m fl (2005) studeras de möjligheter som Radio Frequency Identification (RFID) teknologin erbjuder samt de utmaningar som handlarna står inför om denna teknologi ska implementeras. RFID har ofta nämnts som framtidens teknologi när det gäller märkning av varor. Artikelförfattarna listar ett antal fördelar med denna teknologi, såsom att varuflödeskedjan blir lättare att kontrollera och styra, att svinnet minskar, att arbetskraftskostnaderna minskar, att servicen gentemot kunderna förbättras, att administrationskostnaderna minskar och att tillämpandet av olika säkerhetsföreskrifter relaterade till livsmedel förenklas. Handlarna står dock också inför ett antal strategiska och operativa utmaningar samt integritetsfrågor som måste lösas innan fördelarna med RFID-teknologin fullt ut kan utnyttjas.

I en annan högt rankad nationalekonomisk tidskrift, nämligen *European Economic Review*, studerar Skuterud (2005) hur sysselsättningen och antalet arbetstimmar förändrades i Kanada när regleringen gentemot söndagsöppna butiker liberaliserades i viss utsträckning. Resultaten indikerar att sysselsättningen ökade, men att ökningen skilde sig åt mellan olika typer av livsmedelsbutiker. Inga tecken fanns på att arbetsgivarna utnyttjade möjligheten att temporärt öka antalet arbetstimmar för dem som redan var anställda.

Det finns en del handelsinriktad forskning inom arbetsmarknadsområdet där olika könsaspekter har analyserats. Bronfenbrenner (2005) tittar exempelvis på strategier för fackföreningar och hur dessa strategier interagerar med kön. Resultaten från studien visar att de flesta av de nyorganiserade arbetarna är kvinnor, men att kvinnor generellt har svårt att

erhålla mer betydelsefulla positioner inom fackföreningarnas organisationer. I vissa branscher, exempelvis detaljhandeln, utgör kvinnor majoriteten av de organiserade arbetarna men har fortfarande svårt att påverka fackföreningarnas utveckling. En studie med liknande inriktning har utförts av Conley (2005). Där studeras en fackföreningskampanj för att organisera deltidsarbetande kvinnor inom en stor butikskedja inom dagligvaruhandeln. Resultaten av denna fallstudie indikerade att fackföreningsaktivism förbättrade villkoren för kvinnorna både i deras arbetsliv och i hemmet.

Olika hälsorelaterade problem med anknytning till arbetslivet har också studerats i ett flertal studier. Enligt Zeytinoglu m fl (2005) har exempelvis tidigare forskning visat att deltidsarbete och tillfälliga arbeten bidrar till stress och hälsorelaterade problem för kvinnor. För att närmare undersöka detta genomförde författaren intervjuer och bildade fokusgrupper som diskuterade detta. Resultaten från undersökningen indikerar att stress är ett stort hälsoproblem för kvinnor inom detaljhandeln på grund av den psyko-sociala arbetsmiljön, den rådande könsstrukturen på arbetsplatsen och arbetsvillkor vid deltidsarbete samt tillfälliga anställningar. Evensen m fl (2000) studerar uppkomsten av arbetsskador hos tonåringar anställda inom detaljhandeln i USA. Resultaten indikerar bland annat att den upplevda arbetsbelastningen är positivt relaterad till sannolikheten att råka ut för en arbetsskada.

Tjänstesektorn blir en allt större och viktigare del av ekonomin i många länder. Lindsey och McQuaid (2004) pekar dock på ett problem som uppmärksammas i takt med tjänstesektorns expansion, nämligen att arbeten inom tjänstesektorn inte upplevs som attraktiva för vissa arbetslösa individer. Denna fråga studerades med hjälp av en enkät som distribuerades till 300 individer som var registrerade som arbetslösa i Skottland. Resultaten från denna studie indikerade att en hög andel av de arbetssökande valde bort inträdesarbeten inom tjänstesektorn. Denna attityd var speciellt påtaglig hos äldre individer, de som sökte arbete till relativt höga löner och arbetssökande som inte hade tidigare erfarenhet av arbete inom tjänstesektorn.

I en studie publicerad i *Sociological Review* argumenterar Pettinger (2006) att arbete med att göra butiken till en attraktiv handelsplats och att kommersialisera produkterna är viktigare än erbjudandet av personlig service i butiken.

Hofman och Steijn (2003) konstaterar i en studie att studenter ofta har jobb inom handelssektorn som skulle kunna utföras av mindre kvalificerad arbetskraft. Skälen till att arbetsgivarna anställer studenter verkar vara deras kommunikationsförmåga, flexibilitet samt deras förmåga att i genomsnitt lära sig arbetet fortare än mindre kvalificerad arbetskraft.

6. ARBETSMARKNADSFORSKNING VID NORDISKA AKADEMISKA LÄROSÄTEN OCH INSTITUTIONER

I syfte att identifiera vilka svenska och nordiska högskolor, universitet och forskningsinstitut som bedriver forskning inom området arbetsmarknad och arbetsliv används återigen artikeldatabasen *ISI Web of Science*. Genom att använda denna databas erhålles direkta kvantifierbara mått på antalet vetenskapliga publiceringar i arbetsmarknadsekonomi vid de olika lärosätena och institutionerna. De relevanta artikelträffarna i *ISI Web of Science* studeras sedan mer grundligt i syfte att identifiera den forskning som bedrivs inom området arbetsmarknad och arbetsliv vid respektive lärosäte/institution i Norden.

Inventeringen av vilken forskning som har producerats samt var i Norden denna forskning bedrivits utgår därmed från internationella vetenskapliga publiceringar inom arbetsmarknadsområdet. Antalet publikationer ger ett direkt produktionsmått på vilken forskning som bedrivs och hur mycket arbetsmarknadsforskning som produceras vid respektive lärosäte/institution. Nackdelen är att antalet publiceringar begränsas till sådant som faktiskt publicerats i internationella vetenskapliga tidskrifter. Arbetsrapporter och forskning av mer populärvetenskaplig karaktär exkluderas därmed från inventeringen.

Listan över de olika nordiska lärosätena har tagits fram genom uppslagsverk som finns tillgängliga på Internet, exempelvis *Wikipedia* (<http://sv.wikipedia.org/>) och *4 International Colleges & Universities* (<http://www.4icu.org/>). Även akademiska listor över universitet, till exempel *EDIRC* (se <http://edirc.repec.org>), har använts för att erhålla en lista över de olika lärosätena/institutionerna i Norden som kan tänkas bedriva forskning med inriktning mot arbetsmarknaden och arbetsliv.

6.1 SVERIGE

Antalet träffar i artikeldatabasen *ISI Web of Science* med avseende på ämnesområdet arbetsmarknadsekonomi (labor) för respektive lärosäte/institution i Sverige illustreras i *Tabell 2* nedan.

Tabell 2: Inventering av arbetsmarknadsforskning i Sverige

	Träffar	Arbetsmarknad	Citeringar
Arbetslivsinstitutet	12	12	41
Blekinge tekniska högskola	0	0	0
Chalmers tekniska högskola	0	0	0
Göteborgs universitet	143	38	104
Handelshögskolan i Stockholm	34	34	424
Högskolan Dalarna	1	0	0
Högskolan i Borås	11	0	0
Högskolan i Gävle	5	2	14
Högskolan i Halmstad	0	0	0
Högskolan i Jönköping	10	6	11
Högskolan i Kalmar	3	2	6
Högskolan i Skövde	6	0	0
Högskolan Kristianstad	3	1	1
Högskolan på Gotland	0	0	0
Högskolan Trollhättan-Uddevalla	2	1	1
IFAU	11	11	34
Karlstads universitet	7	0	0
Kungl. Tekniska högskolan	0	0	0
Linköpings universitet	22	2	1
Luleå tekniska universitet	2	1	0
Lunds universitet	188	32	237
Malmö högskola	71	3	5
Mittuniversitetet	2	0	0
Mälardalens högskola	3	0	0
SLU, Sveriges lantbruksuniversitet	4	4	3
Stockholms universitet	231	133	1253
Södertörns högskola	0	0	0
Umeå universitet	82	41	99
Uppsala universitet	178	70	332
Växjö universitet	7	7	12
Örebro universitet	12	3	1
	1050	403	2579

Källa: *ISI Web of Science*

För att erhålla antalet totala träffar i *ISI Web of Science* (kolumn 1) genomfördes en sökning där ämnesområdet angavs vara arbete (topic = labor) och där sökningen kombinerades med adresserna för de olika lärosätena i Sverige (adress = univ and umea)¹. Ett problem med resultatet av denna sökning är att den inkluderar artiklar som berör värkarbete vid förlossning.

¹ Sökningen exemplifieras för Umeå Universitet.

I ett nästa steg genomfördes därför en granskning av de olika artiklarna i syfte att identifiera antalet artiklar med inriktning mot arbetsmarknaden vid respektive lärosäte. Resultatet av denna sökning presenteras i kolumn 2 i *Tabell 2* under rubriken arbetsmarknad. I syfte att också få ett mått på spridningen av den publicerade arbetsmarknadsforskningen presenteras också antalet citeringar i kolumn 3 (citeringar).

Av *Tabell 2* framgår det att de flesta vetenskapliga publiceringarna inom arbetsmarknadsområdet under den studerade tidsperioden producerats vid Stockholms Universitet (133 publikationer). Uppsala Universitet är klar tvåa, enligt den utförda inventeringen, med 70 internationella vetenskapliga publiceringar. Notera också att IFAU, som har en koppling till Uppsala Universitet, har ytterligare 11 publiceringar. Andra universitet som har relativt många publiceringar inom arbetsmarknadsområdet är Umeå Universitet (41 publikationer), Göteborgs Universitet (38 publikationer), Handelshögskolan (34 publikationer) och Lunds Universitet (32 publikationer). Resultatet av inventeringen visar därmed tydligt att det är de stora klassiska universiteten som inom arbetsmarknadsområdet har flest publicerade artiklar i internationella vetenskapliga tidskrifter.

De övriga universiteten och högskolorna har, i jämförelse med tidigare nämnda lärosäten, betydligt färre vetenskapliga publiceringar inom arbetsmarknadsområdet. Växjö universitet har dock nyligen inlett en satsning mot arbetsmarknaden inom ämnesområdet nationalekonomi, men har ännu inte något större antal artiklar i internationella vetenskapliga tidskrifter.

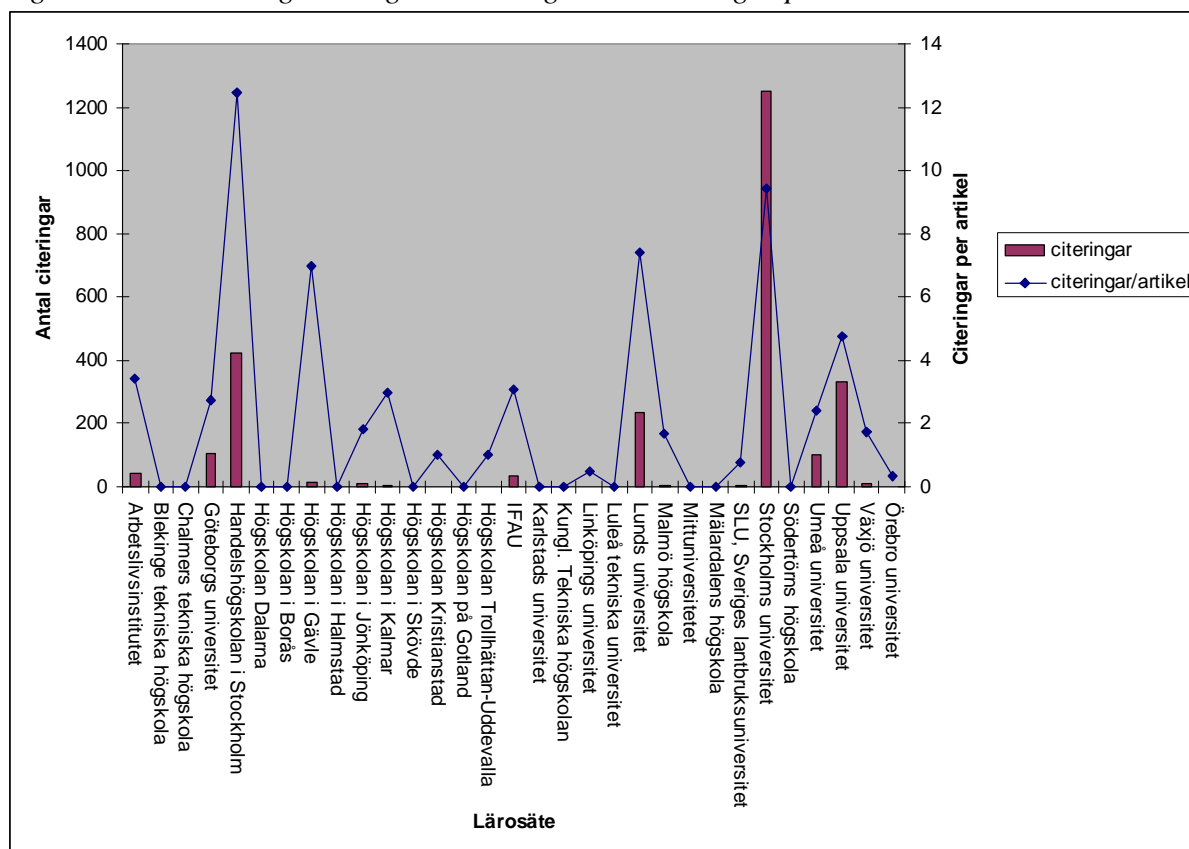
En forskningsinstitution som har en mycket stark inriktning mot arbetsmarknad och ett internationellt gångbart rykte är Institutet för Arbetsmarknadspolitiska utvärderingar (IFAU). Enligt den utförda inventeringen har de dock endast 11 internationella vetenskapliga publiceringar, vilket var ett mindre antal än förväntat. Detta resultat kan dock bero på att många forskare vid IFAU har ett flertal akademiska anknytningar (framförallt med Uppsala Universitet) och att forskning som produceras vid IFAU därmed återfinns i *Tabell 2* som forskning producerad vid exempelvis Uppsala Universitet.

En annan forskningsinstitution med arbetsmarknadsinriktning i Sverige som har ett mindre antal publicerade vetenskapliga artiklar är Arbetslivsinstitutet som dock har producerat ett stort antal arbeten av mer populärvetenskaplig karaktär. Värt att notera i sammanhanget är att

den ny tillträdde borgerliga alliansregeringen den 21 december 2006 meddelade att Arbetslivsinstitutet ska läggas ned från och med den 1 juli 2007. I ett pressmeddelande anser regeringen att det fortfarande finns stora kunskapsbehov inom arbetslivsområdet, men att denna forskning bör bedrivas vid universitet och högskolor samt att projekten inom området bör bedömas av forskningsfinansiärer i konkurrens med andra forskningsansökningar.

Antalet citeringar per lärosäte finns också presenterad i *Tabell 2*. Detta mått utgör en indikation på vilken genomslagskraft arbetsmarknadsforskningen har vid de olika lärosätena. I *Figur 5* finns antalet citeringar per lärosäte illustrerat tillsammans med statistik avseende det genomsnittliga antalet citeringar per artikel.

Figur 5: Antal citeringar och genomsnittligt antal citeringar per artikel

Källa: ISI Web of Science

Av resultaten som presenterades i *Figur 5* framgår det att Stockholms Universitet har flest antal citeringar (1,253 stycken) följt av Handelshögskolan i Stockholm (424 stycken) och Uppsala Universitet (332 stycken). Antalet citeringar i genomsnitt per artikel är däremot högst vid Handelshögskolan i Stockholm. I genomsnitt har en artikel med inriktning mot arbetsmarknaden vid Handelshögskolan blivit citerad cirka 12 gånger. Stockholms Universitet

är tvåa i citeringsrankingen med i genomsnitt nio citeringar per artikel, följt av Lunds Universitet där en artikel i genomsnitt har blivit citerad sju gånger. Uppsala Universitet hade ett relativt stort antal publiceringar och därmed också ett relativt stort antal citeringar. Deras artiklar har i genomsnitt dock inte blivit lika flitigt citerade (fem citeringar) som vid Handelshögskolan i Stockholm, Stockholms Universitet och universitetet i Lund. Här kan också nämnas att en publicerad artikel från IFAU inom ämnesområdet i genomsnitt har tre citeringar. Notera dock att antalet citeringar är tidsberoende, det vill säga att lärosäten som har fler artiklar i nutid inte har haft lika lång tid på sig att få artiklar citerade jämfört med lärosäten som har fler artiklar publicerade längre tillbaka i tiden.

I nästa steg identifierades de olika forskarna vid respektive lärosäte/forskningsinstitution som har publicerat sig inom arbetsmarknadsområdet och en topp-20 lista för Sverige skapades (se *Tabell 3* nedan). Syftet med denna lista är att den ska kunna fungera som ett underlag för identifiering av de mest aktiva arbetsmarknadsforskarna i landet. Listan bör dock tolkas med försiktighet. Den kan innehålla forskare som har publicerat artiklar i utkanten av ämnesområdet, medan andra mer relevanta arbeten inom ämnesområdet kan ha exkluderats. Detta medför att de olika placeringarna på listan kan diskuteras. Tanken är dock att de som faktiskt är mest produktiva inom ämnesområdet med stor sannolikhet kommer att finnas med någonstans på listan.

Resultaten som presenteras i *Tabell 3* visar att det är nationalekonomer som, enligt den utförda inventeringen, har klart flest publiceringar inom området arbetsmarknad och arbetsliv. Övriga forskare som har relativt många vetenskapliga publiceringar är sociologer, medan arbetsmarknadsstudier verkar vara mindre frekventa inom andra ämnesområden.

Av *Tabell 3* framgår det att Professor Tomas Aronsson vid nationalekonomiska institutionen, Umeå Universitet, toppar listan med 13 publiceringar. Tomas Aronssons forskning är i huvudsak teoretiskt inriktad och framförallt fokuserad på optimal beskattning, miljöpolitik och arbetsutbudsfrågor. I en artikel publicerad i *Oxford Economic Papers* (Aronsson m fl, 2002) studeras effekterna av progressiv beskattning i en dynamisk allmän jämviktsmodell. Resultaten indikerar att en ökad progressiv beskattning höjer reallönerna och minskar sysselsättningen både i en modell med fackföreningar och i modell som kännetecknas av fullständig konkurrens. I en annan teoretisk artikel (Aronsson, 2005) illustreras svårigheterna med att separera beskattning av arbetsmarknaden från de miljömässiga effekterna. Tomas

Aronsson har ett nära samarbete med Docent Tomas Sjögren som också är verksam vid den nationalekonomiska institutionen vid Umeå Universitet. De sex publiceringar som Tomas Sjögren har listade i *Tabell 3* är alla samförfattade med Tomas Aronsson. De har till exempel samförfattat en teoretisk artikel, utgiven i den högt rankade tidskriften *Journal of Public Economics*, där välfärdseffekterna utav en policykoordinering mellan olika länder med avseende på beskattningen av arbete, arbetslöshetsförsäkringen och tillhandahållandet av en kollektiv vara studeras (Aronsson och Sjögren, 2004).

Tabell 3: Forskare i Sverige med flest arbetsmarknadspubliceringar 1986-2007

	Namn	Lärosäte	Institution	Antal
1	ARONSSON, T	Umeå	Nationalekonomiska	13
2	LINDBECK, A	Stockholm	IIES	8
3	ZENOU, Y	Stockholm	Nationalekonomiska	7
4	BLOMQUIST, S	Uppsala	Nationalekonomiska	6
4	CALMFORS, L	Stockholm	IIES	6
4	FREDRIKSSON, P	Uppsala	IFAU/Nationalekonomiska	6
4	HOLMLUND, B	Uppsala	Nationalekonomiska	6
4	SJÖGREN, T	Umeå	Nationalekonomiska	6
9	AGELL, J	Stockholm	Nationalekonomiska	5
9	ARAI, M	Stockholm	Nationalekonomiska	5
11	ARONSSON, G	Arbetslivsinstitutet	Arbetslivsinstitutet	4
11	BLOMSTRÖM, M	Handelshögskolan	European Inst. of Japanese Studie:	4
11	BJÖRKLUND, A	Stockholm	SOFI	4
11	EDIN, P-A	Uppsala	IFAU/Nationalekonomiska	4
11	GUSTAFSSON, B	Göteborg	Institutionen för socialt arbete	4
11	SUNDSTRÖM, M	Stockholm	SOFI	4
11	ONO, H	Handelshögskolan	European Inst. of Japanese Studie:	4
18	EKBERG, J	Växjö	CAFO	3
18	BIGSTEN, A	Göteborg	Nationalekonomiska	3
18	GOTTFRIES, N	Uppsala	Nationalekonomiska	3
18	HACKER, RS	Jönköping	Nationalekonomiska	3
18	HENREKSON, M	Handelshögskolan	Nationalekonomiska	3
18	HJALMARSSON, L	Göteborg	Nationalekonomiska	3
18	LINDQUIST, MJ	Stockholm	Nationalekonomiska	3
18	NORDENMARK, M	Umeå	Sociologiska	3
18	PERSSON, M	Stockholm	IIES	3
18	SJÖSTROM, M	Umeå	Nationalekonomiska	3
18	TÅHLIN, M	Stockholm	SOFI	3
18	ÅSLUND, O	Uppsala	IFAU	3

Källa: *ISI Web of Science*

Vid Umeå Universitet har också personal vid den sociologiska institutionen publicerat forskning med inriktning mot arbetsmarknaden. Mikael Nordenmark har tre publiceringar under den studerade tidsperioden enligt de resultat som redovisas i *Tabell 3*. I en studie finner han (Nordenmark, 1999) att individer som är långtidsarbetslösa oftare har familjemedlemmar och vänner som också är arbetslösa, men att detta samband verkar bero på strukturella faktorer såsom klass, ålder och etnicitet och inte på attityderna till arbete bland gruppens medlemmar. Mikael Nordenmark har också studerat frågor relaterade till hur män och kvinnor fördelar tid mellan hushållsarbete och marknadsarbete (Nordenmark, 2004).

Vid Stockholms Universitet har forskning med inriktning mot arbetsmarknaden i första hand skett vid tre olika institutioner, nämligen vid Institutet för Internationella Ekonomiska Studier (IIES), vid Nationalekonomiska institutionen och vid Institutet för Social Forskning (SOFI).

Vid Institutet för Internationella Ekonomiska Studier (IIES) finns ett antal forskare av högsta internationella klass. Inom arbetsmarknadsområdet har exempelvis Professor Emeritus Assar Lindbeck, tillsammans med Dennis Snower, lanserat den så kallade insider-outsider teorin (för en översikt, se Lindbeck och Snower, 2001a). Teorin ger en förklaring till uppkomsten av arbetslöshet och till varför inte lönerna justeras nedåt även om det finns arbetslösa individer (outsiders) som vill arbeta till lägre löner än de som redan är anställda (insiders). Insider-outsider teorin kan också användas för att förklara varför höga arbetslöshetstal tenderar att bli bestående, så kallad hysteresis. Assar Lindbeck har dessutom publicerat arbetsmarknadsstudier som exempelvis behandlar interaktionen mellan penningpolitikens utformning och fackföreningarnas agerande vid lönesättning (Gylfason och Lindbeck, 1994), skiftet från Tayloristiska organisationer, som karaktäriseras av specialisering, till mer holistiska organisationer som kännetecknas av arbetsrotation med mera (Lindbeck och Snower, 2000) och centraliserade löneförhandlingars effekt på graden av arbetsspecialisering (Lindbeck och Snower, 2001b).

En annan forskare vid IIES som har publicerat ett relativt stort antal artiklar inom arbetsmarknadsområdet är Professor Lars Calmfors. Han har framförallt allt studerat vilka effekter den aktiva arbetsmarknadspolitiken i Sverige har på arbetsmarknaden (se till exempel Calmfors, 1995; Calmfors och Lang, 1995; Calmfors och Skedinger, 1995) och eventuellt medlemskap i en monetär union (Calmfors, 2006).

Vid den nationalekonomiska institutionen vid Stockholms Universitet har Professor Yves Zenou och Professor Mahmood Arai. Yves Zenou har i ett antal artiklar studerat matchnings- och sökbeteenden på arbetsmarknaden (se till exempel Wahba och Zenou, 2005; Wasmer och Zenou, 2006), men också samband mellan sysselsättning och brottslighet (Calvo-Armengol, Verdier och Zenou, 2007). Mahmood Arais arbeten är empiriskt inriktade och han har bland annat presenterat resultat som tyder på att invandrare blir diskriminerade på den svenska arbetsmarknaden (Arai och Vilhelmsson, 2004), att temporära arbetskontrakt är associerade med lägre sjukfrånvaro (Arai och Thoursie, 2005) och att arbetare med lång arbetslivserfarenhet och hög utbildning sorteras in i företag med relativt höga vinster (Arai, 2003).

En annan institution vid Stockholms Universitet som publicerar relativt mycket forskning med inriktning mot arbetsmarknaden är Institutet för Social Forskning (SOFI). Vid SOFI har till exempel Professor Anders Björklund publicerat artiklar som behandlar hur den ökade kvinnliga förvärvsfrekvensen påverkat fördelningen av inkomster inom hushållet (Björklund, 1992), skillnader i inkomster och inkomströrlighet mellan de skandinaviska länderna och USA (Aaberge m fl, 2002) och könsskillnader på den svenska arbetsmarknaden (Albrecht, Björklund och Vroman, 2003).

Ett lärosäte i Sverige som har en mycket stark tradition inom området arbetsmarknadsekonomi är Uppsala Universitet. Notera också att Uppsala Universitet har starka kopplingar till Institutet för Arbetsmarknadspolitisk Utvärdering (IFAU). Det är till exempel vanligt att forskare är verksamma vid båda miljöerna.

Forskare vid Uppsala Universitet/IFAU som, enligt inventeringen, har publicerat relativt många vetenskapliga artiklar inom arbetsmarknadsområdet är Professor Sören Blomquist, Professor Bertil Holmlund och Professor Peter Fredriksson. Sören Blomquist har i mycket välmeriterade internationella vetenskapliga tidskrifter publicerat ett antal artiklar som berör arbetsutbudsfrågor (Blomquist, 1995; Blomquist, 1996; Blomquist och Newey, 2003), demografiska effekter på bland annat reallöner och arbetskraftproduktiviteten (Blomquist och Wijkander, 1994) samt frågeställningar relaterade till optimal beskattningsteori (Aronsson och Blomquist, 2003).

De vetenskapliga artiklar som Professor Bertil Holmlund, enligt den utförda inventeringen, publicerat inom ämnesområdet är framförallt teoretiska och inriktade mot studier av hur arbetslösheten till exempel påverkas av arbetslöshetsförsäkringens utformning (Carling m fl, 1996; Holmlund, 1998; Fredriksson och Holmlund, 2001) och skatter på arbete (Engström, Holmlund och Kolm, 2005). Peter Fredriksson har studerat den svenska arbetsmarknadspolitiken (Fredriksson 1999a; Fredriksson, 1999b), diskriminering av invandrare (Edin, Fredriksson och Åslund, 2003; Edin, Fredriksson och Åslund, 2004) och vilka effekter en ökad internationell handel har på arbetsmarknaden (Edin, Fredriksson och Lundborg, 2004).

Andra lärosäten där det finns anställda med relativt många vetenskapliga publiceringar är Göteborgs Universitet och Handelshögskolan. Vid det senare lärosätet har publiceringarna framförallt skett vid The European Institute of Japanese Studies (EIJS). Vid denna institution har till exempel Professor Magnus Blomström publicerat ett antal artiklar (se exempelvis Blomström, 1988; Blomström och Sjöholm, 1999) där han studerat frågeställningar relaterade till multinationella företag och skillnader i arbetsproduktivitet, medan Hiroshi Ono bland annat har analyserat utbildningspremier i Japan (Ono 2004; Ono 2007) och hur karriärutvecklingen i utländska företag i Japan skiljer sig från karriärutvecklingen i övrigt på den japanska arbetsmarknaden. Vid Göteborgs Universitet har Professor Björn Gustafsson, verksam vid Institutionen för socialt arbete, publicerat ett antal artiklar med arbetsmarknadsinriktning. I dessa artiklar har han till exempel studerat frågeställningar relaterade till den svenska arbetsmarknadspolitiken (Andrén och Gustafsson, 2004), inkomstskillnaderna i världen (Gustafsson och Johansson, 1999) och eventuell diskriminering av invandrare i Sverige (Aguilar och Gustafsson, 1994).

6.2 NORGE

Antalet träffar i artikeldatabasen *ISI Web of Science* med avseende på ämnesområdet arbetsmarknadsekonomi (labor) för respektive lärosäte/institution i Norge illustreras i *Tabell 4* nedan.

I enlighet med resultaten för Sverige (*Tabell 2*) resulterar sökningen i ett antal totala träffar (kolumn 1) där artiklar som berör värkningsarbete vid förlossning inkluderas. I ett nästa steg

genomfördes därför en granskning av de olika artiklarna i syfte att identifiera antalet artiklar med inriktning mot arbetsmarknaden vid respektive lärosäte. Resultatet av denna sökning presenteras i kolumn 2 i *Tabell 4* under rubriken arbetsmarknad. I syfte att också få ett mått på spridningen av den publicerade arbetsmarknadsforskningen presenteras också antalet citeringar i kolumn 3 (citeringar).

Tabell 4: Inventering av arbetsmarknadsforskning i Norge

	Träffar	Arbetsmarknad	Citeringar
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet i Trondheim	62	25	89
Universitetet for miljø- og biovitenskap i Ås	46	11	68
Universitetet i Bergen	64	39	327
Universitetet i Oslo	119	75	316
Universitetet i Stavanger	2	1	1
Universitetet i Tromsø	12	3	1

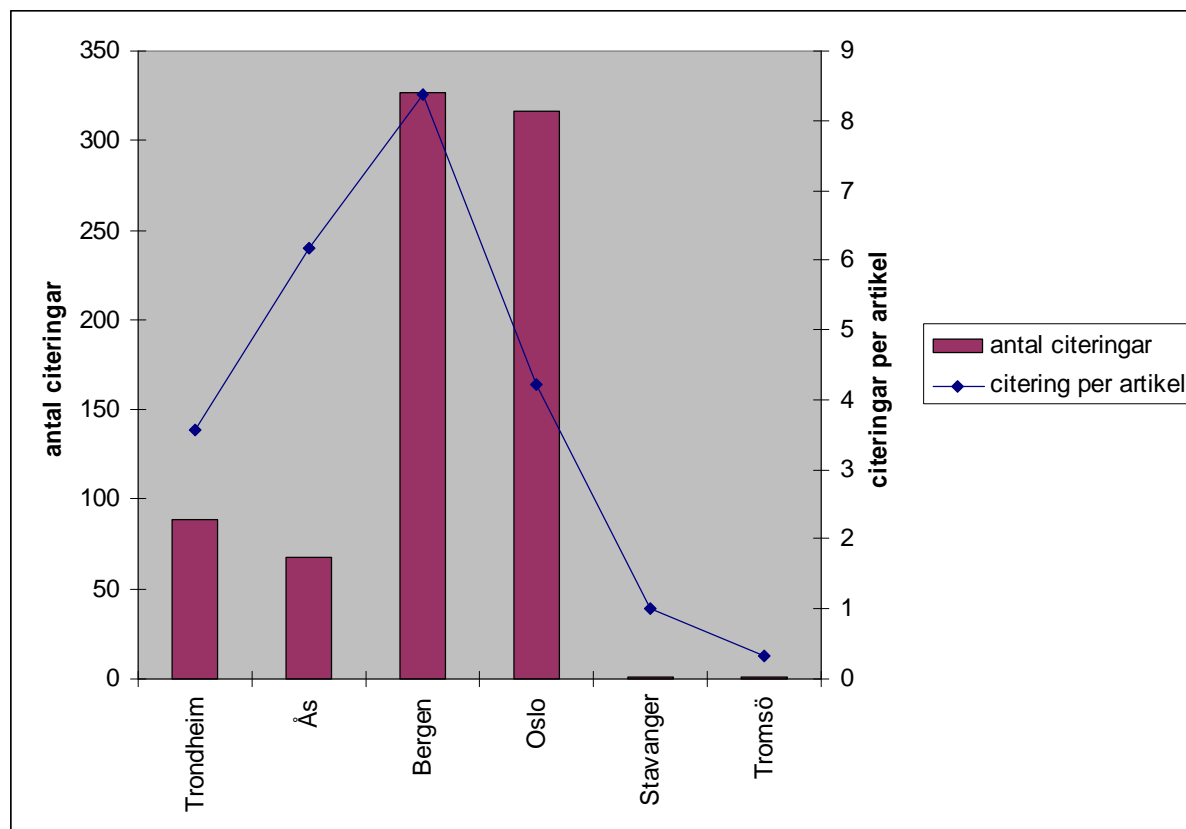
Källa: *ISI Web of Science*

Av *Tabell 4* framgår det att Norge, i jämförelse med Sverige, har en mycket starkare koncentration av högre utbildning och forskning till ett mindre antal lärosäten. Inom arbetsmarknadsområdet har forskningen framförallt ägt rum vid Universiteten i Oslo (75 publiceringar). Även Universiteten i Bergen (39 publiceringar) och Trondheim (25 publiceringar) har ett större antal publiceringar med inriktning mot arbetsmarknaden och arbetsliv.

Antalet citeringar per lärosäte i Norge finns också presenterad i *Tabell 4*. Detta mått utgör en indikation på vilken genomslagskraft arbetsmarknadsforskningen har vid de olika lärosätena. I *Figur 6* nedan finns antalet citeringar per lärosäte illustrerad tillsammans med statistik avseende det genomsnittliga antalet citeringar per artiklar.

Av *Figur 6* framgår det att Universiteten i Bergen och Oslo har klart flest publiceringar, men att en genomsnittlig artikel i Bergen har blivit citerad 8 gånger mot 4 gånger i Oslo. Universitetet för miljö – och biovetenskap i Ås har endast 11 publiceringar som enligt den utförda inventeringen kan klassificeras inom arbetsmarknadsområdet. Värt att notera är dock att artiklarna som är publicerade däremot har blivit relativt mycket citerade (ca 6 gånger per artikel).

Figur 6: Antal citeringar och genomsnittligt antal citeringar per artikel i Norge

Källa: ISI Web of Science

I likhet med den inventering som tidigare redovisades för Sverige identifierades i nästa steg de olika forskarna vid respektive lärosäte/forskningsinstitution i Norge som har publicerat sig inom arbetsmarknadsområdet. Utifrån denna inventering skapas en topp-10 lista (se *Tabell 5*) i syfte att undersöka vad dessa forskare faktiskt har studerat och för att inventeringen ska kunna fungera som ett underlag för identifiering av de mest aktiva arbetsmarknadsforskarna i Norge.

Den forskare som enligt den utförda inventeringen har flest publiceringar inom arbetsmarknadsområdet i Norge är Professor KE Lommerud från universitetet i Bergen. Han har bl a studerat effekter av minimilöner (Agell och Lommerud, 1997), hur mer frihandel påverkar lönesättning och lokalisering av företag (Lommerud m fl, 2003) och hur förekomsten av fackföreningar påverkar företagsammanslagningar (Lommerud m fl, 2006).

Vid Oslo Universitet har Professor Karl Ove Moene och Professor Jon Strand relativt många publiceringar inom arbetsmarknadsområdet. Moene har t ex publicerat en studie i den mycket

högt rankade tidskriften *American Economic Review* där han studerar hur äganderätt påverkar arbetsfördelning, inkomstfördelning och fattigdom i utvecklingsländer (Moene, 1992). I en annan studie analyseras lönekompression till följd av centraliserade löneförhandlingar och dess inverkan på arbetskraftproduktiviteten och nyetableringar av företag (Moene och Wallerstein, 1997). Professor Jon Strand har publicerat en rad olika teoretiska artiklar om arbetsmarknaden i högt rankade vetenskapliga tidskrifter såsom exempelvis *American Economic Review* (Strand, 1987) och *European Economic Review* (Strand, 2002).

Tabell 5: Forskare i Norge med flest arbetsmarknadspubliceringar 1986-2007

	Namn	Lärosäte	Antal
1	LOMMERUD, KE	Bergen	8
2	MOENE, KO	Oslo	6
2	STRAND, J	Oslo	6
4	BRATBERG, E	Bergen	4
4	HANSEN, MN	Oslo	4
4	IBSEN, H	Oslo	4
4	STORESLETTEN, K	Oslo	4
4	STROM, S	Oslo	4
4	WALLERSTEIN, M	Oslo	4
10	DE SOYSA, I	Trondheim	3
10	ASKILDSEN, JE	Bergen	3
10	BIRKELUND, GE	Bergen	3
10	MELAND, F	Bergen	3
10	SORGARD, L	Bergen	3

Källa: *ISI Web of Science*

6.3 FINLAND

Antalet internationella vetenskapliga publiceringar per lärosäte i Finland inom området arbetsmarknad och arbetsliv redovisas i *Tabell 6* nedan.

I Finland är det framförallt Helsingfors universitet som har publicerat vetenskapliga artiklar inom arbetsmarknadsområdet. Enligt den utförda inventeringen har 53 stycken artiklar inom området arbetsmarknad och arbetsliv från Helsingfors Universitet publicerats i internationella vetenskapliga tidskrifter. Ett mindre antal studier inom ämnesområdet finns också publicerade från universiteten i Jyväskylä och Åbo.

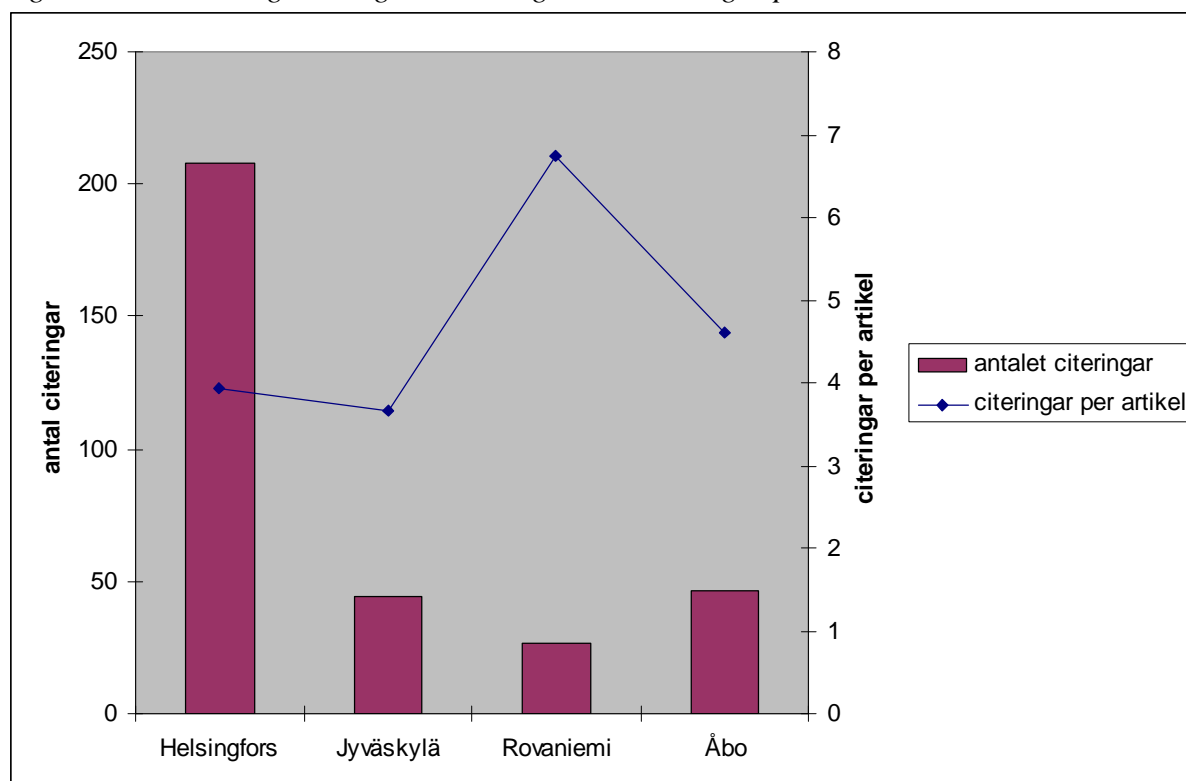
Tabell 6: Inventering av arbetsmarknadsforskning i Finland

	Träffar	Arbetsmarknad	Citeringar
Helsingfors universitet	139	53	208
Joensuu universitet	0	0	0
Jyväskylä universitet	15	12	44
Kuopio universitet	22	2	0
Lapplands universitet i Rovaniemi	4	4	27
Tammerfors universitet	0	0	0
Tekniska högskolan i Helsingfors (Esbo)	0	0	0
Villmanstrands tekniska universitet	0	0	0
Uleåborgs universitet	0	0	0
Vasa universitet	2	0	0
Åbo universitet	15	10	46

Källa: ISI Web of Science

I den sista kolumnen i *Tabell* är antalet citeringar per lärosäte i Finland presenterad. Detta mått utgör en indikation på vilken genomslagskraft arbetsmarknadsforskningen har vid de olika lärosätena. Denna statistik finns också presenterad i *Figur 7* nedan tillsammans med det genomsnittliga antalet citeringar per artikel vid respektive lärosäte.

Figur 7 Antal citeringar och genomsnittligt antal citeringar per artikel i Finland

Källa: ISI Web of Science

Av *Figur 7* framgår det att de lärosäten i Finland som har vetenskapliga publiceringar inom ämnesområdet arbetsmarknadsekonomi i genomsnitt har ca 4 stycken citeringar per artikel. Universitetet i Rovaniemi har några fler citeringar per artikel, men detta resultat baseras å andra sidan på endast fyra publiceringar.

I likhet med de tidigare inventeringarna för Sverige och Norge presenteras i *Tabell 7* nedan en rankinglista över de forskare i Finland som, enligt den utförda inventeringen, har flest publiceringar inom arbetsmarknadsområdet.

Tabell 7: Forskare i Finland med flest arbetsmarknadspubliceringar 1986-2007

Namn	Lärosäte	Antal
1 KANGASHARJU, A	Helsingfors	3
1 KANNIAINEN, V	Helsingfors	3
1 KOSKELA, E	Helsingfors	3
1 PEKKALA, S	Helsingfors	3
1 POUTVAARA, P	Helsingfors	3

Källa: *ISI Web of Science*

6.4 DANMARK

Antalet internationella vetenskapliga publiceringar per lärosäte i Danmark inom området arbetsmarknad och arbetsliv redovisas i *Tabell 8* nedan.

Tabell 8: Inventering av arbetsmarknadsforskning i Danmark

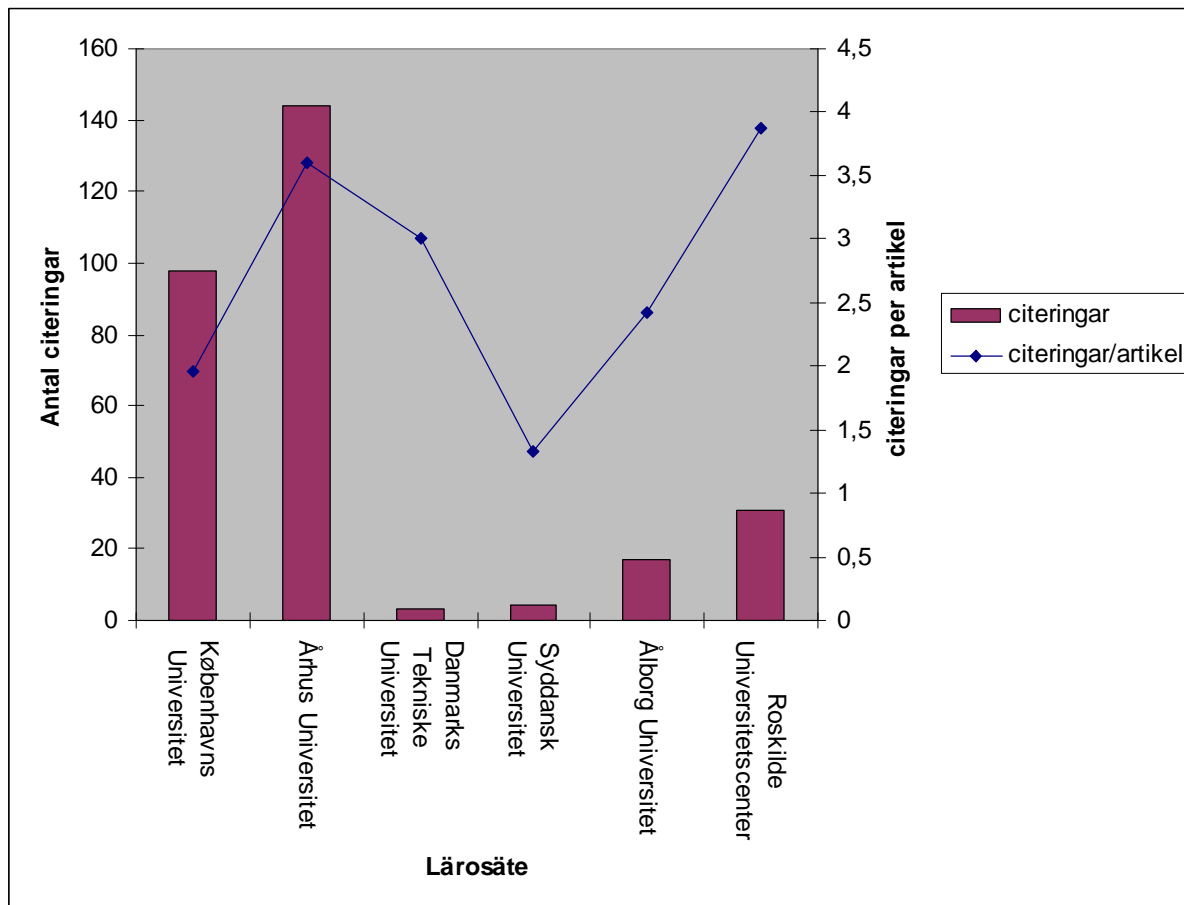
	Träffar	Arbetsmarknad	Citeringar
Københavns Universitet	150	50	98
Århus Universitet	105	40	144
Danmarks Tekniske Universitet	4	1	3
Syddansk Universitet	18	3	4
Ålborg Universitet	20	7	17
Roskilde Universitetscenter	12	8	31

Källa: *ISI Web of Science*

Enligt den utförda inventeringen av arbetsmarknadsforskningen i Danmark som presenteras i *Tabell 8* har universiteten i Köpenhamn och Århus flest publiceringar inom arbetsmarknadsområdet, medan de andra lärosätena endast har enstaka publiceringar. Dessa

två lärosäten har också flest antal citeringar och Århus Universitet har klart flest citeringar per artikel (ca 4 stycken), vilket illustreras i *Figur 8*.

Figur 8: Antal citeringar och genomsnittligt antal citeringar per artikel i Norge

Källa: ISI Web of Science

I enlighet med inventeringarna som har utförts i övriga länder i Norden presenteras i *Tabell 9* en lista över de forskare i Danmark som har flest publiceringar inom arbetsmarknadsområdet.

Tabell 9: Forskare i Danmark med flest arbetsmarknadspubliserings 1986-2007

Namn	Lärosäte	Antal
1 SMITH, N	Århus	6
2 ANDERSEN, TM	Århus	5
3 MORTENSEN, PB	Århus	4
3 RASMUSSEN, BS	Århus	4
3 RISAGER, O	Århus	4
6 SORENSEN, JR	Århus	3

Källa: ISI Web of Science

I Danmark verkar det som universitetet i Århus har mest koncentrerad arbetsmarknadsforskning. Professor Nina Smith har t ex i ett antal artiklar studerat kvinnors ställning på arbetsmarknaden. Denna forskning innefattar en jämförande studie av löneskillnaderna mellan män och kvinnor i Danmark och USA (Gupta m fl, 2006), en jämförande studie av det kvinnliga arbetskraftdeltagandet i fem länder (Dex m fl, 1995) och en studie av arbetsutbudet bland gifta par i Danmark (Smith, 1995).

6.5 ISLAND

Antalet internationella vetenskapliga publiceringar per lärosäte i Island inom området arbetsmarknad och arbetsliv redovisas i *Tabell 10* nedan.

Tabell 10: Inventering av arbetsmarknadsforskning i Island

	Träffar	Arbetsmarknad	Citeringar
University of Iceland	17	12	50
Bifröst School of Business	0	0	0

Källa: *ISI Web of Science*

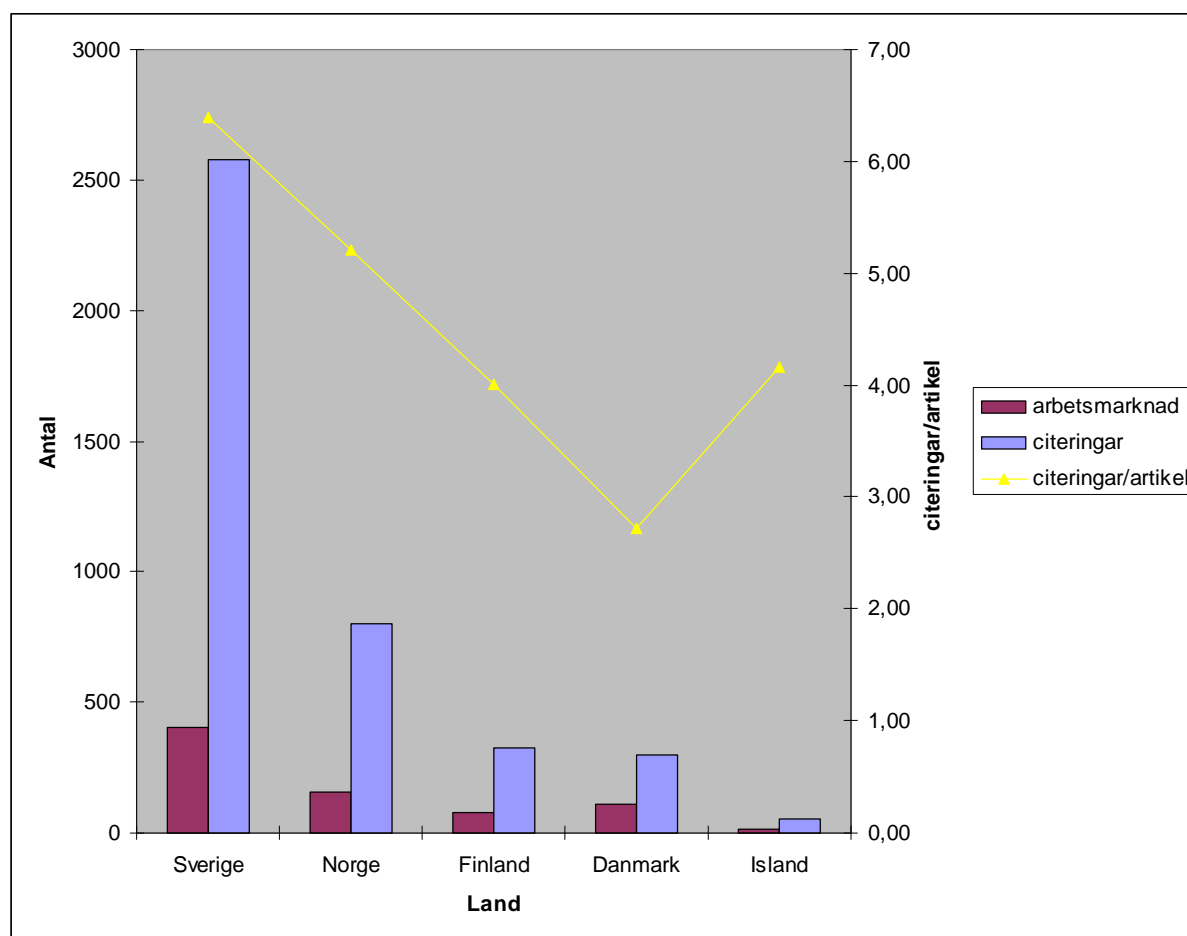
I Island finns det endast ett större lärosäte och det är University of Iceland i Reykjavik. Detta universitet har enligt den utförda inventeringen 12 stycken internationella publiceringar inom arbetsmarknadsområdet. Varje artikel har i genomsnitt blivit citerad ca fyra gånger. Antalet artiklar är därmed betydligt lägre vid detta universitet i jämförelse med de större universiteten i Sverige, Norge, Finland och Danmark. I termer av citeringar har en arbetsmarknadsartikel från University of Iceland i Reykjavik i genomsnitt blivit citerad ca 4 gånger.

Den forskare i Island som enligt den genomförda inventeringen har mer än två internationella vetenskapliga publiceringar inom arbetsmarknadsområdet är Professor Thorvaldur Gylfason. Han har bl a publicerat en artikel om hur statligt ägande av företag kan påverka den ekonomiska tillväxten (Gylfason m fl, 2001), en om den finska arbetsmarknaden (Gylfason, 1998) och ytterligare en annan om sambandet mellan penningpolitik och lönesättning i ekonomier som karakteriseras av starka fackföreningar (Gylfason och Lindbeck, 1994).

7. SAMMANFATTNING AV DEN NORDISKA INVENTERINGEN

Antalet vetenskapliga publiceringar med arbetsmarknadsinriktning, enligt den utförda inventeringen, i respektive land i Norden under perioden 1986-2007 finns sammanfattade i *Figur 9* tillsammans med antalet citeringar och det genomsnittliga antalet citeringar per artikel i respektive land. Det framgår av *Figur 9* att det producerats flest arbetsmarknadsinriktade studier i Sverige under den studerade tidsperioden och att Sverige dessutom har flest citerade artiklar samt genomsnittligt antal citeringar per artikel. Det framgår också av *Figur 9* att Norge är det land i Norden som har näst mest publicerade artiklar, citeringar och citeringar per artikel.

Figur 9: Antal artiklar och citeringar inom arbetsmarknadsområdet i Norden 1986-2007

Källa: *ISI Web of Science*

En topp-10 lista över de lärosäten/institutioner i Norden som har flest vetenskapliga publiceringar inom arbetsmarknadsområdet presenteras i *Tabell 11* nedan.

Tabell 11: Lärosäten i Norden med flest arbetsmarknadspubliceringar

Lärosäte	Land	Antal
1 Stockholms universitet	Sverige	133
2 Universitetet i Oslo	Norge	75
3 Uppsala universitet	Sverige	70
4 Helsingfors universitet	Finland	53
5 Københavns Universitet	Danmark	50
6 Umeå universitet	Sverige	41
7 Århus Universitet	Danmark	40
8 Universitetet i Bergen	Norge	39
9 Göteborgs universitet	Sverige	38
10 Handelshögskolan i Stockholm	Sverige	34

Källa: *ISI Web of Science*

Det framgår av resultaten i *Tabell 11* att topp-10 listan innehåller fem universitet från Sverige, två från Norge, två från Danmark och ett från Finland. Stockholms Universitet toppar listan och universiteten i Oslo och Uppsala är tvåa och trea på rankinglistan. Noterbart är att listan domineras av universitet/högskolor i de större nordiska städerna såsom Stockholm, Oslo, Göteborg, Helsingfors och Köpenhamn. Den klart minsta staden i termer av befolkning som finns med på listan är Umeå som kommer på en sjätte plats med 41 publiceringar.

En motsvarande topplista med avseende på antalet citeringar finns presenterad i *Tabell 12* nedan.

Tabell 12: Lärosäten i Norden med flest citeringar

Lärosäte	Land	Antal
1 Stockholms universitet	Sverige	1253
2 Handelshögskolan i Stockholm	Sverige	424
3 Uppsala universitet	Sverige	332
4 Universitetet i Bergen	Norge	327
5 Universitetet i Oslo	Norge	316
6 Lunds universitet	Sverige	237
7 Helsingfors universitet	Sverige	208
8 Århus Universitet	Danmark	144
9 Göteborgs universitet	Sverige	104
10 Umeå universitet	Sverige	99

Källa: *ISI Web of Science*

De lärosäten som är med på denna lista är nästan identiska med de som fanns med på topp-listan över flest antal arbetsmarknadspubliceringar. Den enda skillnaden är att Lunds Universitet har kommit med in på listan över flest citeringar, medan Köpenhamns Universitet har ramlat ur listan. Noterbart är också att Handelshögskolan i Stockholm avancerar från en tionde till en andra plats på denna lista.

Att antalet citeringar följer antalet publiceringar är inte underligt. Det är därmed också intressant att studera hur många gånger en arbetsmarknadsartikel i genomsnitt har blivit citerad vid de olika nordiska lärosätena. I *Tabell 13* redovisas därför en topp-10 lista över de lärosäten i Norden som har flest citeringar per artikel.

Tabell 13: Lärosäten i Norden med flest citeringar per artikel

Lärosäte	Land	Antal
1 Handelshögskolan i Stockholm	Sverige	12,47
2 Stockholms universitet	Sverige	9,42
3 Universitetet i Bergen	Norge	8,38
4 Lunds universitet	Sverige	7,41
5 Högskolan i Gävle	Sverige	7,00
6 Lapplands universitet i Rovaniemi	Finland	6,75
7 Universitetet for miljø- og biovitenskap i Ås	Norge	6,18
8 Uppsala universitet	Sverige	4,74
9 Åbo universitet	Finland	4,60
10 Universitetet i Oslo	Norge	4,21

Källa: *ISI Web of Science*

Enligt *Tabell 13* har Handelshögskolan i Stockholm flest citeringar per artikel, följt av universiteten i Stockholm och Bergen. I denna lista kommer också några mindre lärosäten som Högskolan i Gävle och Lapplands universitet i Rovaniemi med. Notera dock att båda dessa lärosäten har ett mycket litet antal publiceringar inom arbetsmarknadsområdet. Placeringarna grundar sig därmed på att mycket litet antal observationer och bör därför tolkas med största försiktighet.

8. VILKEN NYTTA HAR HANDELNS UTVECKLINGSRÅD AV DENNA INVENTERING?

Give a man a fish and you feed him for one day.

Teach a man to fish and you feed him for a lifetime.

- Kinesiskt ordspråk

Ovanstående ordspråk sammanfattar, precis som den inledande beskrivningen av romanen *Vredens Druvor* av John Steinbeck, arbetsmarknadens betydelse. HUR, som är en kollektivavtalsstiftelse som har till uppgift att främja vetenskaplig forskning och utveckling i syfte att stärka handelsnäringslivet i Sverige, har insett denna betydelse och avsatt medel för att finansiera forskning med inriktning mot arbetsmarknaden och arbetslivet.

Det som har framkommit av denna inventering är att den handelsinriktade arbetsmarknadsforskningen är mycket begränsad, vilket är märkligt med tanke på att handeln utgör en så pass stor och betydelsefull del av ekonomin. En möjlig förklaring till den begränsade mängden handelsinriktad forskning är bristen på forskningsfinansiering. I en tidigare studie av Bergström, Hedlund och Lund (2004) presenteras resultat som tyder på den offentliga forskningsfinansieringen och branschens egna anslag till handelsrelevant forskning har varit relativt begränsade och på intet sätt speglar sektorns betydelse för samhällsekonomin. Enligt den ovanstående studien uppskattas endast 0.2-0.3% av all statlig forskning vara inriktad mot handel. Detta tyder på att det finns ett konkret behov av en forskningsfinansiär som lyfter handelns frågor och att Handels Utvecklingsråd därmed ska kunna fungera som den katalysator som genererar arbetsmarknadsforskning som kan stärka handelsnäringslivet i Sverige.

En alternativ hypotes till den begränsade mängden handelsforskning inom arbetsmarknadsområdet är att denna typ av forskning inte leder till vetenskapliga publiceringar, vilket avskräcker forskare från att utveckla denna forskningsinriktning. Denna hypotes kan utifrån den utförda inventeringen inte förkastas. Det går nämligen inte att observera någon ökad trend i antalet handelsinriktade publiceringar inom arbetsmarknadsområdet.

Det kan också, inför den stundande deadline för forskningsansökningar inom arbetsmarknadsområdet som HUR har utlyst, konstateras att Sverige är ett mycket starkt land när det gäller arbetsmarknadsforskning. Det finns i Sverige en rad olika akademiska miljöer och individer som bedriver forskning med inriktning mot arbetsmarknad och arbetsliv. Detta borde innebära att HUR kommer att få in många forskningsansökningar och att bristen på vetenskapliga arbeten med handelsinriktning inom arbetsmarknadsområdet på sikt därmed kan åtgärdas.

I övriga Norden, framförallt i Norge, har det också producerats en hel del forskning inom arbetsmarknadsområdet. Utifrån inventeringen framkommer det också att det finns ett antal handelsrelevanta studier inom arbetsmarknadsområdet av forskare från andra länder. Det är min bedömning att HUR bör stödja initiativ som har till syfte att öka internationaliseringen av den arbetsmarknadsforskning, som med hjälp av HUR, kommer att fokuseras mot handelssektorn.

En viktig fråga för HUR är naturligtvis: Vilken arbetsmarknadsforskning skall HUR stödja? Arbetsmarknadsområdet är, vilket framkommer i inventeringen, ett mycket brett ämnesområde. Det finns därmed ett mycket stort antal områden inom vilka handelsrelevanta projekt kan vara av intresse att finansiera. Alla initiativ att fokusera forskningen inom specifika forskningsområden bör därför också kompletteras med ett utrymme att stödja forskningen utifrån ett brett perspektiv. Risken är annars att HUR kommer att styra forskningsinriktningen på den handelsrelevanta forskningen och att en mängd potentiellt intressanta projekt utanför utlysningensområden inte kommer att realiseras.

Det yttersta begränsade mängden handelsforskning inom arbetsmarknadsområdet innebär också att det egentligen bara är forskarnas fantasi som sätter begränsningarna. I detta fall kan troligen en stor del av den forskning som redan utförts inom detta ämnesområde bara ges en handelsinriktning, vilket implicerar att det borde vara relativt enkelt att initiera handelsinriktad forskning inom arbetsmarknadsområdet.

Av informationen på hemsidan för HUR (se, www.hur.nu) kan man utläsa att det är viktigt att: ”Initiera och bidra till forskning som kommer till konkret nytta för handelsföretag och dess arbetstagare, kunder och samhället i övrigt” samt att HUR ska: ”Arbeta för att forskningen och utvecklingsarbetet skall vara initierad, aktuell, framåtblickande och vara

användbar på alla nivåer i företagen”. Denna inriktning av forskningsfinansieringen innebär att HUR framförallt bör inrikta sina forskningssatsningar på tillämpad arbetsmarknadsforskning och inte på teoretisk inriktad forskning. Den senare typen av forskning är viktig, men ofta svår att kommunicera och inte helt enkel för branschens aktörer att ta till sig.

Avslutningsvis ger den genomförda inventeringen ett stöd för förhoppning att nya HUR ska skapa de nödvändiga förutsättningarna för att handelsinriktad arbetsmarknadsforskning ska kunna initieras inom en snar framtid.

REFERENSER

Aaberge R, Bjorklund A och Jantti M (2002), Income inequality and income mobility in the Scandinavian countries compared to the United States, *Review of Income and Wealth* 4, 443-469.

Agell J och Lommerud KE (1997), Minimum wages and the incentives for skill formation, *Journal of Public Economics* 64, 25-40.

Aguilar R och Gustafsson B (1994), Immigrants in Sweden labor-market during the 1980s, *Scandinavian Journal of Social Welfare* 3, 139-147.

Albrecht J, Bjorklund A och Vroman S (2003), Is there a glass ceiling in Sweden?, *Journal of Labor Economics* 21, 145-177.

Andren T och Gustafsson B (2004), Income effects from labor market training programs in Sweden during the 1980s and 1990s, *International Journal of Manpower* 25, 688-713.

Arai M (2003), Wages, profits, and capital intensity: Evidence from matched worker-firm data, *Journal of Labor Economics* 21, 593-618.

Arai M och Thoursie PS (2005), Incentives and selection in cyclical absenteeism, *Labour Economics* 12, 269-280.

Arai M och Vilhelmsson R (2004), Unemployment-risk differentials between immigrant and native workers in Sweden, *Industrial Relations* 43, 690-698.

Aronsson T, Löfgren KG och Sjögren T (2002), Wage setting and tax progressivity in dynamic general equilibrium, *Oxford Economic Papers* 54, 490-504.

Aronsson T och Blomquist S (2003), Optimal taxation, global externalities and labor mobility, *Journal of Public Economics* 87, 2749-2764.

Aronsson T och Sjögren T (2004), Efficient taxation, wage bargaining and policy coordination, *Journal of Public Economics* 88, 2711-2725.

Aronsson T (2005), Environmental policy, efficient taxation and unemployment, *International Tax and Public Finance* 12, 131-144.

Basker E (2005), Job creation or destruction? Labor market effects of Wal-Mart expansion, *Review of Economics and Statistics* 87, 174-183.

Bergström F, Hedlund A och Lund J (2004), Handelsns roll i forskningen, *Forskningsrapport S95*, Handelsns Utredningsinstitut.

Björklund, A (1992), Rising female labor-force participation and the distribution of family income – the Swedish experience, *Acta Sociologica* 35, 299-309.

Blomquist S och Wijkander H (1994), Fertility waves, aggregate saving and the rate of interest, *Journal of Population Economics* 7, 24-48.

Blomquist S (1995), Restrictions in labor supply estimation – Is the Macurdy critique correct?, *Economic Letters* 47, 229-235.

Blomquist S (1996), Estimation methods for male labor supply functions - How to take account of nonlinear taxes, *Journal of Econometrics* 70, 383-405.

Blomquist S och Newey W (2002), Nonparametric estimation with nonlinear budget sets, *Econometrica* 70, 2455-2480.

Blomström M (1988), Labor productivity differences between foreign and domestic firms in Mexico, *World Development* 16, 1295-1298.

Blomström M och Sjöholm F (1999), Technology transfer and spillovers: Does local participation with multinationals matter?, *European Economic Review* 43, 915-923.

Bronfenbrenner K (2005), Organizing women – the nature and process of union-organizing efforts among US women workers since the mid-1990s, *Work and Occupations* 32, 441-463.

Calmfors L (1995), Labor-market policy and unemployment, *European Economic Review* 39, 583-592.

Calmfors L och Lang H (1995), Macroeconomic effects of active labor-market programs in a union wage-setting model, *Economic Journal* 105, 601-619.

Calmfors L och Skedinger P (1995), Does active labor-market policy increase employment – theoretical considerations and some empirical-evidence from Sweden, *Oxford Review of Economic Policy* 11, 91-109.

Calmfors L (2001), Unemployment, labor market reform, and monetary union, *Journal of Labor Economics* 19, 265-289.

Calvo-Armengol A, Verdier T och Zenou Y (2007), Strong and weak ties in employment and crime, *Journal of Public Economics* 91, 203-233.

Carling K, Edin PA, Harkman A och Holmlund B (1996), Unemployment duration, unemployment benefits, and labor market programs in Sweden, *Journal of Public Economics* 59, 313-334.

Conley H (2005), Front line or all fronts? Women's trade union activism in retail services, *Gender Work and Organization* 12, 479-496.

Daunfeldt, S-O (2007), Inventering av handelsinriktad nationalekonomisk forskning, Forskningsrapport S 113, Handels Utredningsinstitut (HUI), Stockholm.

Dex S, Gustafsson, S, Smith, N och Callan, T (1995), Cross-national comparisons of the labor-force participation of women married to unemployed men, *Oxford Economic Papers* 47, 611-621.

Edin PA, Fredriksson P och Åslund O (2003), Ethnic enclaves and the economic success of immigrants - Evidence from a natural experiment, *Quarterly Journal of Economics* 118, 329-357.

Edin PA, Fredriksson P och Åslund O (2004), Settlement policies and the economic success of immigrants, *Journal of Population Economics* 17, 133-155.

Edin PA, Fredriksson P och Åslund O (2004), The effect of trade on earnings - evidence from Swedish micro data, *Oxford Economic Papers* 56, 231-241.

Engstrom P, Holmlund B och Kolm AS (2005), Tax differentiation, search unemployment, and home production, *Oxford Economic Papers* 57, 610-633.

Evensen CT, Schulman MD, Runyan CW, Zakocs RC och Dunn KA (2000), The downside of adolescent employment: Hazards and injuries among working teens in North Carolina, *Journal of Adolescence* 23, 545-560.

Foster L, Haltiwanger J och Krizan CJ (2006), Market selection, reallocation, and restructuring in the US retail trade sector in the 1990s, *Review of Economics and Statistics* 88, 748-758.

Fredriksson P (1999), The political economy of public employment programs, *Journal of Public Economics* 72, 487-504.

Fredriksson P (1999), The dynamics of regional labor markets and active labor market policy: Swedish evidence, *Oxford Economic Papers* 51, 623-648.

Fredriksson P och Holmlund B (2001), Optimal unemployment insurance in search equilibrium, *Journal of Labor Economics* 19, 370-399.

Gupta ND, Oaxaca RL och Smith N (2006), Swimming upstream, floating downstream: Comparing women's relative wage progress in the United States and Denmark, *Industrial & Labor Relations review* 59, 243-266.

Gustafsson, B och Johansson, M (1999), In search of smoking guns: What makes income inequality vary over time in different countries?, *American Sociological Review* 64, 585-605.

Gylfason T och Lindbeck A (1994), The interaction of monetary-policy and wages, *Public Choice* 79, 33-46.

Gylfason T (1998), Unemployment, efficiency, and economic growth: The case of Finland, *Ekonomiska Samfundets Tidskrift* 51.

Gylfason T, Herbertsson TT och Zoega G (2001), Ownership and growth, *World Bank Economic Review* 15, 431-449.

Hofman WHA och Steijn AJ (2003), Students or lower-skilled workers? 'Displacement' at the bottom of the labour market, *Higher Education* 45, 127-146.

Holmlund B (1998), Unemployment insurance in theory and practice, *Scandinavian Journal of Economics* 100, 113-141.

Jones P, Clarke-Hill C, Comfort D, Hillier D och Shears P (2005), Radio frequency identification and food retailing in the UK, *British Food Journal* 107, 356-360.

Lindbeck A och Snower DJ (2000), Multitask learning and the reorganization of work: From Tayloristic to holistic organization, *Journal of Labor Economics* 18, 353-376.

Lindbeck A och Snower DJ (2001a), Insiders versus Outsiders, *Journal of Economic Perspectives* 15, 165-188.

Lindbeck A och Snower DJ (2001b), Centralized bargaining and reorganized work: Are they compatible?, *European Economic Review* 45, 1851-1875.

Lindsey C och McQuaid RW (2004), Avoiding the 'McJobs': Unemployed job seekers and attitudes to service work, *Work Employment and Society* 18, 297-319.

Lommerud KE, Meland F och Sorgard L (2003), Unionised oligopoly, trade liberalisation and location choice, *Economic Journal* 113, 782-800.

Lommerud KE, Straume OR och Sorgard L (2006), National versus international mergers in unionized oligopoly, *RAND Journal of Economics* 37, 212-234.

Moene KO (1992), Poverty and landownership, *American Economic Review* 82, 52-64.

Moene KO och Wallerstein M (1997), Pay inequality, *Journal of Labor Economics* 15, 403-430.

Nordenmark M (1999), The concentration of unemployment within families and social networks - A question of attitudes or structural factors?, *European Sociological Review* 15, 49-59.

Nordenmark M (2004), Does gender ideology explain differences between countries regarding the involvement of women and of men in paid and unpaid work?, *International Journal of Social Welfare* 13, 233-243.

Ono H (2004), College quality and earnings in the Japanese labor market, *Industrial Relations* 43, 595-617.

Ono H (2007), Does examination hell pay off ? A cost-benefit analysis of "ronin" and college education in Japan, *Economics of Education Review* 26, 271-284.

Pettinger L (2006), On the materiality of service work, *Sociological Review* 54, 48-65.

Skuterud M (2005), The impact of sunday shopping on employment and hours of work in the retail industry: Evidence from Canada, *European Economic Review* 49, 1953-1978.

Smith, N (1995), A panel study of labor supply and taxes in Denmark, *Applied Economics* 27, 419-429.

Strand, J (1987), Unemployment as a discipline device with heterogeneous labor, *American Economic Review* 77, 489-493.

Strand, J (2002), Wage bargaining and turnover costs with heterogeneous labor and perfect history screening, *European Economic Review* 46, 1209-1227.

Wahba J och Zenou Y (2005), Density, social networks and job search methods: Theory and application to Egypt, *Journal of Development Economics* 78, 443-473.

Wasmer E och Zenou Y (2006), Equilibrium search unemployment with explicit spatial frictions, *Labour Economics* 13, 143-165.

Zeytinoglu IU, Seaton MB, Lillevik W och Moruz J (2005), Working in the margins: women's experiences of stress and occupational health problems in part-time and casual retail jobs, *Women & Health* 41, 87-107.